



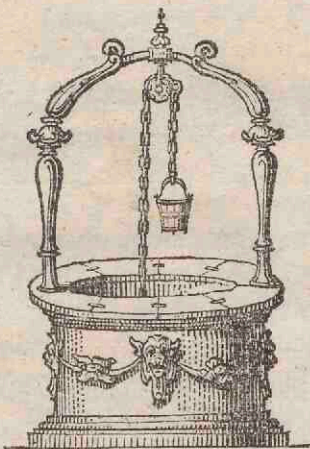
J. v. Vondels Gebroeders : treurspel

<https://hdl.handle.net/1874/36961>

I. V. VONDELS 3
GEBROEDERS.

TREURSPEL.

Fuimus Troës.



ELCK ZYN BEURT.

AMSTERDAM, by Dominicus van der Stichel.

Voor Abraham de Wees, Boeckverkooper op den Middeldam,
in 't Nieuwe Testament. Anno 1641.

Den zeer eerwaardigen en voortreflijcken

H E E R E ,

GEERAERT VOSSIUS,

Canonick der Aertsbiffchoppelijcke Kercke
te Kantelbergh.

Doorluchtige Man,



*IT jammerlijke treurftel van Sauls nakomelingen
blijxemt en dondert noch in de oogen en ooren der Grooten,
als met een gedurige ftemme van den verwanten
en ter helle gedoemden Phlegias, brantftichter
in Apolloos kerck, te Delphis,*

Discite iustitiam moniti, & non temnere Divos.
*Leert rechtvaerdigheid betrachten,
En geen Godheid te verachten.*

Hoe veel waerheits aen deze Heidenfche fabel zy, of niet, ymmers in de heilige bladen des profeteē Samuēls blijkt het zoo klaer, als waer het met zonnestralen beschreven, hoe Koning Saul en de zynen, door ongehoorzaemheit, hoogmoet, wrevelmoedigheid, kerckschennis, meenedigheid en wreedheit van de koninglijke heirbaene der godvruchtigheid en rechtvaerdigheid af dwaelende, eeuwig van kroon en scepter berooft, rampzalighlyk omgekomen, en van de hemel gestraft zijn, zonder dat het verloop der jaeren de misdact verschoonde, of uitwischte. Het tegendeel openbaert zich in den godvruchtigen nazet en dapperen krijgsheldt David, die gelijk een zon, onder de verlichte koningen, gebloncken heeft, wiens gedachtenis noch beden, over den ganschen aerdbodem, ja in den hemel blinckt, en altijd blinckē zal; en wiens zonderlinge deugden en daeden niemant zonder den geest, waer mede zijn hooft van boven gebalsemt en overgoten was, niemant zonder zijne goddelijcke harp en snaren kan volprijzen. Zeker al waer ons van die Helde niet meer als deze treurftof overgebleven, men hadde stofs genoeg, om uit dit stael alleen zijne overige groothartigheid en volmaecktheit te oordeelen: want wort d' aertsvader Abraham, om het offeren zijns eenigen zoons, zoo hoogh gezet; wat plaets van eere verdient hier de Propheet, en Koning David?

Abrahams strijt viel eerst zonder twiſfel schrickelijck, overmits de natuurlijcke bant van vader en zoon zoo veel stercker bint, als die van David, en zijn aengehuwt maeghschap: en in dat deel laet het den eersten vry winnen, indien men hier alleen op blijft staroogen: maer let men, hoe verdacht dit stuck David en zijn kroon kon maecken, by zijne dootvanden, en lasteraers; recht of by zelf in dit werck zocht, 't geen Godt, by die gelegenheid in Gabaon, zocht, en oock beloost hadde, naemelijck; te verdelgen Sauls geslacht, dat Davids Rijck kon beroeren, en Iuda door Davids stoel te bevestigen; zoo dunckt my, dat deze d'andere zwaerigheid, in de weeghschael van een doorzichtig oordeel ophaelt, of ten minste betaelt zet: en ick word geperst uit te roepen:

*Utcunque ferent ea fata minores,
Vincet amor Patriæ.*

*'t Zy wat nakomeling dit laecken zal of loven,
De liefde tot het volck en vaderlant sta boven.*

Hoe kort en beknopt d'onseilbaere pen in 't beschryven van dit treurstick zy, noch drucktze klaerlick genoeg uit, 't geen Iesses zoon ontschuldigh, te weten: de witerste noot der driejaerige drooghte, en dierte, hem perssende Godt raet te vraegen: Godts naeckte antwoord zelf, tot last van Saul, en zijnen huize: Sauls meenedigheid, en schijnheiligkeit, in 't ombrengen der bondgenooten en vreemdelingen: en de bloetdorstigheit zijner zoonen in dit stuck, of in andere stucken betoont: Davids bekommeringe en arbeit, om dit 't ontgaen, aengeteekent in twee vraegen, om de Gabaonners op andere wyze te pacien: het begenadigē van Mephiboseth, en zijn zoontje Micha, om Ionathans den eedt ongequest te houden, en ten leste 's Konings goede genegenheit, in de uitvaert van Saul, en zijn zonen en neven. Behalven dit alles zeit de moederlijcke en ongelooſijcke zucht van Risse, in 't bewaerken der dooden, al stiltwygende, hoedamgh eenen storm zy den Koningk geleverd hebbe, om haere lieve vruchten te verbidden: want men reket, datze van den aenvangk der Lente tot Herbstmaent, ymmer ongetwyfelt eenen langen tijdt, dieren en vogels van de lichaemen afkeerde. Overlegh met eenen, hoe Michol, over haere zuster Merobs kinders als moeder staende, zich quytten most: ja overlegh liever eens alle omstandigheden 't effens: Godts antwoord, d'eisch der Gabaonneren; de dierte, en noot der gemeente; het maeghschap van schoonvader en voorzaets beddegenoot, dochter kinderen, kints kinderen, en noch
een

een lidt verder ; de verlegenheit der Gebroederen , elck met zich zekven en om anderen , broeder om broeder ; ooms om neven , en neven om oomen ; vader om kint , het kint om den vader , moeders en moeien om kinders , en neven , en kinders om moeders en moeien ; de genote weldaeden , en gezworen eeden ; Davids goedaerdige gemaelin , de getrouwe Michol , de gedachtenis des allergetrouwsten Ionathans , en d'onnoozelheit van den ongevalligen Mephiboseth , en zijn noch onnoozeler zoontje Micha ; de vervloecte wijze van sterven ; het langkwyligh vertrecken der uitvaert ; Rissas ellendigh zittten nacht en dagh by 't gerecht ; de plaets des gerechts , op den bergh , langs de heirbaen , op de grens van Benjamin en Ephraim , in Sauls vaderlant , in 't gezicht van zijn hof en geboortestat , een priesterlijcke en koningkljcke stadt , in 't aenschijn der bondkiste , en Cherubinnen ;

Sunt lacrymæ rerum , & mentem mortalia tangunt.

Hier beschreit men swereliszacken ,
Die den mensch aen 't harte raacken .

Hier word ick belust , om door Rubens , de glori der penseelen onzer eeuw , een heerlijck en koningkljck tafereel , als een treurtooneel te stoffeeren . hy valt aen het teekenen , ordineeren , en schilderen , nocht zijn wackere geest rust eer het werck stuck voltoit zy . David zit er zwaermoedig op den hooge troon . Men ziet er , door een poort in 't verschiet , de drooge dorre en dorstige landouwr quijnen . Boven in 't gewelf van 't prachtige marmere en cederen hof zwieren zommige Engelkens , die , naer de gewoone zinrijckheit des allervernustighsten Schilders , elck om srijt bezagh zijn , om net uit te beelden , 't geen ter zaecke dient . Teen schijnt het vonnis der Gebroederen uit een half ingerolt bladt te vellen . Een ander geeft met een geslote waterspuit te kennen dat de hemel gesloten zy . Een ander beduit met een dompige fackel , een ander , met eenen waeier in 't aenzicht waeiende , hitte en benaeyrtheit . Twee andere schijnen twee stammen uit te beelden , te weten ; het een , dat , vrolijck van opzicht , met kroon en scepter in top vlieght , Iuda ; het ander , dat , verbaest en treurigh van gelaet , en met den hoofde neerwaert vallende , naer de vallende kroon grijpt , Benjamin . Andere maken een yzere keten klaer , om der misdadigen halzen te sluiten . Een ander druckt met weeghschael en zwaert de rechtvaerdigheit der straffe uit . Sauls verweze naekomelingen staen voor den rechterstoel , en zien zeer deerlijck , overmits Benajas den lammen Mephiboseth en het kleentje Micha , op het wencken van 's Ko-

174
nings oogen, en wijzen des uitgestreckten scepters, uit den hoop treckt; terwijl de Gabaoners met wraeck gierige en gloeiende aengezichten, aen d' eene zijde, op hun Recht dringen, en aen d' andre zijde hem benaauwen het misbaer en de traenen der allerbedruckte Michol; waernevens de stockoude weduwe, al bevende met de rechte hant op haer stokken, en met de slincke op de rechte schouder van hare kamenier leunende, met een lachende aenschijn meld, datze, van rouwe aen t mijmeren geslaegen, niet weet watze zeit.

Sed nullis ille movetur

Fletibus, aut voces ullas tractabilis audit.
Fata obstant, placidasque viri Deus obstruit aureis.
Ac veluti annosam valido cum robore quercum
Alpini Boreæ nunc hinc, nunc flatibus illinc
Erucere inter se certant: it stridor, & alte
Consternunt terram concusso stipite frondes.
Ipsa heret scopulis, & quantum vertice ad auras
Ætherias, tantum radice in Tartara tendit.
Haud secus, affiduis hinc atque hinc vocibus, heros
Tunditur, & magno perferent pectore curas.
Mens immota manet: lacrymæ voluntur inanes.

Maer hy al even stijf weet nu van geen erbarmen,
Noch keert zich 't allerminste aen traenen, noch aen karmen.
't Orakel schiet'er voor. Godt zelf verstoopt althans
Het oor des andersins gezeggelycken mans:
Eneven eens gelyck op Liban 't winterweder
Bestormt den dicken stam van een' bejaerden ceder
Van overal, zoo dat'er bergh en bosch af kraeckt,
En 't gieren van den boom een bedt van bladen maeckt:
Die al te hecht gegroeit in d' aerde, schiet te wonder
Zijn tacken juist zoo hoogh als taeie wortels onder;
Zoo wort de heldt al staegh door 't roepen hier en daer
Gesolt, en hoe behart een selle stryft gewaer;
Maer 't opzet even vast niet eens verzet door schreien.

Een zeker Godgeleerde laet zich duncken, dat wy David te lang doende deizen, en hier medoogend uitbeeldende, tegens de voegelykheit misdoen. David, zeit hy, was al te bereit Godts bevelen te gehoorzaemen, noch maeckte zoo veel wercks van den verworpen Saul en zijne kinderen niet, om die straf zoo lang te vertrecken. Maer voor ons spreekē verscheide dichters, die Abraham,

ham, voor het opofferen van Ifoak, aldus afmaelen. Voor ons spreekē Davids eige lijck klaghten en traenen, over Saul en zijn zoonen; de wraeck over hun vervolgers; oock zijn eigen mont: Is'er noch yemant van Sauls huis overgebleven, aen wien ick barmhartigheid doe, om Ionathans wil: voor ons spreekē het begiftigen en begunadigen van Mephiboseth met al zijn vaders have, en 't onthael aen 's Konings tafel: oock die klare woordē; Doch de Koning spaerde Mephiboseth &c. om des eeds wil: ja dat meer en onweder spreekelijck is, voor ons spreekē het gebedt zelf des allervolmaecksten en gehoorzaemsten Davids, Iesus Christus, op den Olijfbergh gestort: Vader, is het niet mogelijck, dat dees kelck van my ga, 't en zy ick dien drincke, zo geschiede uw wil. Het stemt eer met de voegelijckhey David met barmhartigheid te bekleeden, als van alle menschelijcke genegenheit te ontblooten; behoudens dat de gehoorzaemheit, ten leste d'overhant behoudende, het Orakel getrouwelijck uitvoere.

Ick moet by deze gelegentheit ter loop aenroeren, dat luiden, van geen geringe geleertheit, en wetenschap, zich luttel met poëzye bemoeiende, by wylen al te naeuwe en strenge keurmeesters zijn, over deze kunst, en niet wel begripen, hoe die te teer en te edel zy, om zulck een harde proefuyt te staen, zonder een groot deel van haere aertigheid en luister te verliezen. Men moet haer inwilligen een voegelijck misbruick, of liever een noodige vryheit; gelijk die in meer kunsten, zonderling in Schilderije en Muzijcke, vereyscht wort. De Schilder, hoewel by niet anders als een nabootser van de Natuur zy, verziert nochtans dickwils eenige byvallende schaduwē, om 't ander werck bet te doen voor komen: of maelt naeckten en andere cieraeden, die de historie eenen welstant byzetten. Zoo leit het penseel oock zijn oordeel te werck in 't leggen en wel schicken der verwen, die zich best onderling verdraegen. Muzikanten huren heele aen halve toonen, en zoete aen wrange geluiden, om het gehoor met meer zoetigheits en bevalligheits te kittelen. Het gelijken der dinghen tegens malkanderen is van groot vermogen, en geeft de zaeck, die in zich zelve de zelve blijft, terstont een ander aenzicht. Evenwel is ons niet onbewust, dat in 't herhalen en vertoonen van geschiedemissen, beschreve met die zuivere en sneeuwitte duiveveder [getrocken als uit den vleugel der hemelsche Duive, die, aen den oever der Iordane, op dat van heiligkeit straelende en gedoopte hoofd des onbesmette nederdaelde] een zonderlinge maezigheit en saechachtige eerbiedigheit dient onderhouden; terwijl men in we-

religijcke

relijcke historien, noch meer in heidensche verzieringen ruim schoots, doch altyt binnen de palen der waerschynelyckheid, magh zeilen. Wy achten hier mede op gelet te hebben: gelyck ons zulx oock eertijts van eenen grooten Apollo, als van een Delphisch Orakel, wert in de ooren gebeten.

Toen wy, belust op bybelstof te waercken, de gewyde bladen doorsnuffelden, behaegde ons, boven alle andere, deze Historie, stes leverende (gelyck wy alre ten deele hebben aengeroot) tot een allervoolmaekste slag van Treurspelen, en waer in wy dorven roemen betoont te hebben, hoe het ons niet aen goeden wille, maer aen maght ontbrack, om alles naer de eisch toe te stellen, en te voltoien. Wy volghden de goude regels, die de Heer Canonick in onze gedachten druckte, te weten: 't Geen Godts boeck zeit noodzaeckelijck, 't geen het niet zeit spaerzaem, 't geē hier tegens strijt geens te zeggen. Evenwel nadien doler menschelijck, leeren oneindelijck zy, verstoutten wy ons, dit te onderwerpen, het doorluchtige oordeel des geenen, die, op den top der geleertheit geseigert, van boven met arents oogen al wat van redelijck brein begrepen kan worden naeuw doorkeken heeft, en wiens Herkulische en onnavolgelijcke arbeit het verlangen aller leergierige geesten pijnicht, en treckt en tokkelt met de vierige hope naer die diamante keten aller Historien, wiens begin aen den eersten, en wiens einde aen onzen tijt vast is, en waer aen elcke eeuw eē kunstige schakel verstreckt. Wre rijcke schatkamer van boecken en papieren heeft, neffens andere gunstige vernuften, dezen wercke geen voedsel geweigert, maer heusselijck bygezet het eerste gezicht uwer kostelijcke aeloutheden en gedachten op tooneelspelen en andere poëzy, gelyck wy dan in meer dingen, voorhenen by ons uit gegeven, het gemoedt niet luttel verbonden houden aen wre beleefde geleertheit, en geleerde zonen; en schatten deze schatrijcke en vermaerde Koopstat geluckigh, overmits zy hare doorluchtige Schole op wre en Baerles wijsheit en geleertheit als op twee pylaren stichtende, een gewenscht huwelyck van Letter-en Koophandel of Pallas en Merkuur maecte, tot eere nut en vermaeck dezer loslycke burgerije, en hare jeught. Maer, Doorluchtige Man, ick hebbe, om zelf yet te scheppen en te leeren, water in zee gedragen, en geschenen de wijsheit te willen leeren. Vergeef toch deze vermetelheit, en dat wre opgetogenheit zoo lang beneden verlet wort van my, die het zich tot geen geringe eere rekenen zal, altyt te mogen bereit staen voor
uwen E. allerverplichtste leerling en dienaer,

JOOST van den VONDEL.

Op het afzetsel van den Heere

GEERAERT VOSSIUS,

Canonick der Aertsbiffchoppelijcke Kercke
te Kantelbergh.

Kunflich naer't leven gedaen , door Ioachim Sandrart .

SAndrart, vertrouw niet licht uw verf noch uw gezicht,
Als ghy u nederzet om VOSSIUS te malen:
Want d'oogen schemeren in dat geleerde licht,
Waer in de Wijfheyt blinkt en fchittert met heur ftralen.
Al kleet ghy hem sneeuw wit in 't koor te Kantelbergh,
Noch witter is zijn hart , oprecht en zonder ergh.

Anders.

LAet feftigh winters vry dat VOSSENHOOFt befneeuwen,
Noch grijzer is het brein dā 't gryze hair op't hooft;
Dat brein heeft heughenis van meer dan vijftigh eeuwen,
En al haer wetenfchap in boecken afgelooft.
Sandrart, beftuw hem niet met boecken en met blaren;
Al wat in boecken fteekt is in dat hooft gevaren.

Koningk David, na een driejarige dierte, geboren uit gebreck van regen, Godt raet vraegende, door d'aertsprieverlijcke geheimenis, Urim, en Thumim; en verstaende, dat de moort van Saul, en zijne af komst, eertijds be- gaen, onder schijn van yver, en godsdiensfigheit, aen de Gabaonners, oirzaeck der landplaege zy, zoekt hunne nakomelingen (een overschot der Amoreen, ten tyde van Josua met eede in zijne beschuttinge aengenomen) te verzoenen, op dat het lant wederom gezegent werde van hunlieden, die, om Sauls gedach- tenis, tot weerwraeck van 't ongelijck, geheel te verdelgen, noch goudt noch zilver, noch yemant anders eischen, maer zeven mannen van zijnen bloede, om hen voor Gabaä, Sauls geboortestadt, voor de Bondkist, op te hangen. De Koning, Mephiboseth, Jonathans zoon, en Micha, Mephiboseths zoon, verschoonende, om den eedt, dien hy den Vader gezworen hadde, levert den Amoreen Armoni, en Mephiboseth, by Rispe, Sauls beddegenoot, gereelt, oock Michols vijf zoonen, of dien zy, zoo men gelooft, voor zoonen aennam, en Adriël, Barfillais zoon, by Merob, haere oudere zuster, won. De Gabaonners dan hingē deze zeven, of twee en vijf gebroeders, op den bergh, in 't begin des gafften oegfts. Rispe, Ajas dochter, spreide op de steenrots, by het gerecht, eenen zack, om hier zelve 's daeghs de vogels, 's nachts de dieren van de doode lichaemen, te keeren, tot dat de regen zoude vallen. De Koning dit hoorende, besloot, dat hy (zoo dra het, tot een teecken dat Godt verzoent was, regende) het gebeente, van Saul en zijne zoonen (te Jabes in Galaad rustende, ende van Bethsan eertijds ter sluick daer gebroght) zoude laeten haelen, en te gelijk met de lichaemen der gehangenen te Zela, onder Benjamins stamme, in 't graf des oudgrootvaders Kis, te doen begraeven. Dit is getrocken uit Samuels twee- de, en Josephus zevenste boeck der Joodsche aeloutheden.

Het tooneel is te Gabaä. De Rey bestaet uit Priesteren. Het Treurspel be- gint effen voor en endicht met den dagh.

Personagien.

ABJATAR, *Aertspriever.*
 REY VAN PRIESTEREN.
 DAVID, *de Koning.*
 LEVYTEN.
 GABAONNERS.
 IOAB, *Veltheer.*

BENAJAS, *Overste der hofbenden.*
 RISPE, *Sauls en Abners weduwe.*
 MICHOL, *de Koningin.*
 DE GEBROEDERS.
 MEPHIBOSETH, *Jonathans*
zoon.

I. V. VONDELS
GEBROEDERS.

HET EERSTE BEDRYF.

Abjathar, Rey van Priesteren.



E wackre haen heeft lang den huifman opgekraeit.
De starren aen de lucht zijn bleeck, en dun gezaeit,
En voor de morgenstarre en haere komst geweken.
Het licht genaekt allengs, en arbeyt door te breken.
Een ongezonde damp benevelt, als het plagh,
Het Oosten, 't welck ons dreigt met eenen bangen

Die 't lantschap roosten komt met gloeiende gareelen. (dagh,
Ick heb gerucht gehoord van muilen, en kameelen,
En mannen, onder aen den bergh, in 't naeste dal.
Dat 's my een wisse bo, de Koningk is 'er al,
Die gistren schreef, dat hy, voor zon, en haer geboorte,
Hier zelfte Gabaä zou wezen aen de poorte.
'T is tijdt en meer dan tijdt, dat wy hem tegens gaen,
Om in den dieren tijdt yet noodighs voor te slaen.
De heirbaen valt te lang: dit voetpadt loopt veel nader.
R. v. Pri. d' Aertspriester stygh beneên: wy volgen allegader.

David. Levysten.

DAer rijft de zon, gevlackt met bloet in 't aengezicht,
En komt met haetelijck en ongezegent licht
Den jammerlijcken staet der omgelege plecken
En haer gelegenheit al wederom ontdecken.
Wy zullen voort te voet gaen klimmen met de zon.
Leviten, die my volght van Sion, Gabaon,
En Nobe, en andre steên; komt, geeft u aen mijn zyen.
Zoo moet ons deze reis, een godsreis, wel gedyen.

B ij

Zoo

DE GEBROEDERS.

Zoo geef d'almaghtige ons een uitkomst in der noodt .
 Zoo open Godt alweër zijn' vaderlijcken schoot ,
 Gelijck hy is gewoon , voor zijn verlege knechten ;
 Op datze hem een kroon van danckbre galmen vlechten .
 My leit een swarigheid , my leit wat op de leên .
 Mijn hoop ziet licht te moet , maer door een' nevel heen .
 Hy , die den hemel veeght , en 't onweër doet bedaeren ,
 Wil in mijn mistigh brein het weder op doen klaren .

Lev. Wie daelt'er van den bergh , gelijk een nieuwe star ,
 Die ondergaet ? dit schijnt d'Aertspriester Abjathar ,
 En Arons dubble ry met witte linne rocken .
 Hy komt , gelijk een Godt , alleen vooraen getrocken ,
 Op 't allerstaetelijckste , en schittert met den gloet
 Van borstgesteente en riem en tulbant ons te moet .
 My dunckt ick hoor alree , terwijl hy aenkomt praelen ,
 Den galm van zijn gewaet , gezoomt als met cymbaelen ,
 En zie , hoe 't voorhoofd straelt van schrift , waer uit ick raem
 En spel Godts Majesteit , en aengebden naem .

Dav. Hy koom met zegen aen , in dees vervloeckte tyden ,
 En jaegh roo wangen aen die Sions heil benyden .
 Getrouwe Godt , ghy weet , ick koom in dit gewest
 Alleen ten dienst uws volx , en om 't gemeene best ;
 Verleen my , dat dit strecke uw majesteit ter eere ,
 En ick niet ongetrooft van dezen heuvel keere .
 De blinden zoeken heul aen ydle wichlery ,
 Uit starren , vogelvlught , of andre razerny
 Van spoock , of ingewant , en vezelen van dieren ,
 En al wat ongeloof met logens kan verciere :
 Wy zoeken troost aen u , die 't al zijn voedsel geeft ,
 En op de vleugelen der Cherubinnen zweeft ;
 Dies laet dit opzet u gevallen , en behaegen ,
 En begenadigh ons , nu wy u komen vraegen .

Abjathar. Rey van Priesteren. David.

Rey. DE stam van Juda bloeie in David zonder endt .
 De stam van Jesse groeie in David ongeschent .

Ab. Dat hem noch donderslagh noch hagebuie treffe .

Rey. Dat hy zijn kruin en kroon tot aen den hemel heffe .

Dav. Ghy priesterlijcke schaer , die van Godts yver blaectt ,

En hier voor 't heilighdom , de goude bondkift , waectt ,

De hemel zegene u , voor dezen morgenzegen .

Godt zegen dees landouw met eenen verschen regen .

Godt spreie een vrucht bren dauw op dorpen , en op steên .

Hoe komt ghy zoo bedruckt gestegen naer beneên ?

En waerom biggelen de tranen langs uw wangen ?

Wel Arons zonen , hoe ? hoe laet ghy 't hooft dus hangen ,

Verzwaerende den last , dien ghy alleen niet draeght ?

Of druckt u weêr wat nieuws ? laet hooren wat ghy klaeght .

Ab. De noodt , gezalfde Vorst , beschermer der gemeente ,

De dierte , en hongers noodt in 't rammelend gebeente

Van 't magere uitgeteerde en quynende Israël ,

Een schim , een' geest gelijk , en enckel been , en vel .

Dit jammer heeft geduurt drie jaeren na malkanderen .

De drooghte duurt , de lucht weet noch van geen veranderen .

De huisman ploeght vergeefs , al d'ackers leggen woest .

De zaeitjdt , onbeloont van een' ondanc kbren oegft ,

Schreit deerlijck , jaer op jaer , den hemel aen , dien 't maenen

Van menschen en van vee , en 't zuchten , en de traenen

Van den gespleten gront , en dorstigh loof en gras

Geleckt , niet meer vermurwt , als of hy koper was .

De rups en springkhaen eet het bloeisel met de knoppen ,

En plondert al 't gewas . van d'allersteilste toppen

Der bergen , tot het diepft der dellingen , al 't lant

Leit van den Zuiden windt of gloende zon verbrant .

De korenmaeiers zien verroefsten hunne zeiffen .

De burger , als hy komt den lantman garven eiffchen ,

Of oly , of olyf , of vijgh , of druif , of wijn ,

Of dadel , of granaet ; verneemt in welck een' schijn

DE GEBROEDERS.

D'onvruchtbre wijnbergh staet : hoe d'acker hem bejegent ,
 En aenziet zoo bedrukt . dan keert hy ongezegent
 Met lege handen t' huis , en krypt , verkrypt van rouw ,
 Zijn hartewee , uit zorgh voor zijn bekrete vrouw ,
 En arme kinderen ; d'een ouder , d'ander jonger ,
 Hem schreeuwende te moet , geperst van bittren honger ,
 Als jonge zwaluwen ; die schier verstickt , helaes !
 Aenhygen 't moede paer , dat t' huis komt zonder aes .
 De noodt staet op den top en 't uiterste gesteyert .
 Wy storten te gelijk , zoo ghy hantreiking weigert ,
 En niet in Kanaän een tweede Joseph streckt .
 Ghy hebt met uwen schildt zoo menighmael bedeckt
 De Vaders , die om troost voor 't heiligdom verschijnen .
 Ghy hebt het Rijck beschut voor wreede Philistijnen ,
 En Godts geslacht verloft , 't welck Godt hier over roemt ,
 En David , onder hem , der stammen heilant noemt :
 Maer al uw dapperheit en eere gaet verloren ,
 't En zy ghy 't leven stut met water , en met koren ;
 Want 't is vergeefs beschermt zijn volck , en onderdaen ,
 Indien men hen van dorst en honger laet vergaen ,
 En ruimt Godts vyanden , rechtvaerdigh uitgedreven ,
 Dees Rijcken in , die Godt zijn erven had gegeven .
Dav. Aertspriester , yveraer voor d'eer van Abrams Godt ,
 Die u verheerlijckt heeft met zoo een heerlijk lot ,
 Wat klaeghtghe my in 't lang der stammen noodt en smarte ?
 Ick weet dit al te wel . ick treck dit meest ter harte .
 Dees zwaerigheit raeckt my en mynen scepter meest .
 'K heb Moab , Amaleck noch Ammons zwaert gevreesst ,
 Maer wel dit scherpe zwaert des hongers . wie kan 't vlughten ?
 Wie Godt ontvliën ? ick breng de dagen door met zuchten ,
 De nachten zonder slaep , uit zorgh voor 't algemeen ,
 En zocht met offerhande en vasten en gebeên
 En traenen menighmael het heil der dorre landen :
 Maer d'allerhooghste slaet beloften offerhanden

En gaven in den windt . ghy zelf kunt tuigen , hoe
 Ick yverde voor 't volck , en wenschte , dat Godts roe
 Den herder strafte, in ste van deze onnoosle schapen .
 Nu 't anders niet magh zijn , is 't best , dat elck zich waepen
 Met nederigh gedult , gelijk d' Aertsvaders deën ,
 Die elck , geperft als wy , met dezen vyand streën .
 Ick ben een sterflijk mensch , geen Godt, die 't gras laet groeien,
 En 't aertrijck op zijn tijd met regen kan besproeien .
 Die 't stomme vee voeragie , en raven aes bestelt ,
 In 't weezenest , heeft weêr en windt in zijn geweld .
 Die Vader magh zomwijl zijn kinderen beproeven ,
 En weigeren een poos , t geen zy tot noodruft hoeven ,
 Hem is 't bewust waerom : doch eer het wort te spa ,
 Daelt hy van boven nêer met hemelsche gena ,
 Op dat die met meer smaecks in 't uiterst werd genoten .
 Zoo snoeit de hovenier zijne al te dartle loten ,
 Op dat de wijngaert zelf met eene milder ranck
 Hem in de druivesne voor zijnen arbeit danck' .
 'T geen nadeel schijnt , in 't oogh van een benevelt oordeel ,
 Gedijt tot vruchtbaerheit , en wenschelijcker voordeel ;
 Dies laet ons , onder 't juck van luttel tegenspoet ,
 Niet morren , om de hoop op een veel grooter goet .
Abj. D'ervaeren arts beklaeght alleen niet 't krancke bedde ,
 Maer zoekt de bron van 't quaet , op dat hy 't heele , en redde .
 Wat hindert ons , dat wy met Godt te raede gaen ?
Dav. Dit 's d'oirzaeck van mijn komst . men ving noit beter aen .
 Ick volgh u , zy aen zy , daer ghy my heen zult leien .
Abj. Ghy priesters , volgh ons spoor met stichtelijcke reien .

Rey van Priesteren .

Zang .

TOen 't ongehoorzaem zaet van Kis ,
 Begaen om d'uitkomst van den slagh

Nu

Nu voor de hant te weten,
 Door droom noch borstgeheimenis
 In Gods geheimenissen zagh,
 Noch licht kreegh by Propheten,
 Zocht hy zijn' troost aen toverspel;
 En vraeghde t' Endor aen den geest,
 Wat hem zijn hoop beroofde.
 In't endt verrees 'er Samuël,
 Die hem, nu deizende, en bedeeft,
 Een' dageraet beloofde.
 't Was Samuël, of 't wert gelooft,
 Om 't zijden kleet, en 't grijze hooft.

Tegenzang.

Wat steurt ghy mijn' gerusten slaep,
 En roept my uit het naere graf,
 O Vorst van Godt geslagen?
 Ghy spaerde koe, en ram, en schaep,
 En Agags hooft, gedoemt ter straf,
 En zult 'er straf om dragen.
 Ick zie den purpren rock gescheurt,
 En David op den troon gestelt.
 Ghy zelf met uwe zoonen
 Gevelt, gestroopt, beschimpt, gesleurt,
 Daer 't heir bedeckt het roockend veldt,
 Zult morgen by ons woonen.
 Zoo sprack de geest, en nam de wijck.
 De Vorst was 's andren daeghs een lijck.

Toezang.

Doch Jesses uitgeleze spruit,
 Begaen om d' uitkomst van zijn lot,
 Na drie verlege jaeren,
 Ziet naer gespoock noch wichlaer uit,

Maer zoekt godtvruchtigh raed by Godt ,
 Die d' oirzaeck kan verklaren ,
 VVaerom dees dierte Jakob praemt .
 VVie Godt betrouwt zit niet beschaemt .

H E T T W E E D E B E D R Y F .

Rey van Priesteren . Gabaonnens .

GHy Gabaonnens quaemt noit zoo van pas als nu ,
 Op 't Koningklijck ontbodt : de Koningk wacht naer u .
Gab. Wat antwoord heeft de Vorst op zijn verzoek gekregen ?
Rey. 'T waer kunst dit juist te raē , deze antwoord wort verzwegē .
Gab. Is 't een geheimenis , die niemant riecken magh ?
Rey. Het zy dan wat het wil , 't is anders als het plagh .
Gab. D' omstandigheit heeft dick 't verborgen aangewezen .
Rey. Der heeren boecken zijn te doncker om te lezen .
Gab. Zoo vraegen wy vergeefs naer uitkomst , en bescheet ?
Rey. Met recht vergeefs : waerom ? ghy vraeght meer als ick weet .
Gab. Zoo kan men uit uw' mont geen wisse tijding krijgen ?
Rey. Al wat verborgen is , dat moet men wel verzwijgen .
Gab. Zoo melt ons nu alleen het geen u zy bekend . (trent .
Rey. Zoo 't spreekken veiligh zy . *Gab.* Hier is geen mensch on-
Rey. d' Aertspriester met den Vorst trat met versaeghde zinnen ,
 Daer in 't Levijtsch gewelf ons goude Cherubinnen
 Met heldre vleugelen de Bondkist met haer schat ,
 Als steene tafelen , het manne in 't gulden vat ,
 Aãrons mandelstaf , en Moses wetboek deckten ,
 Of den genadetroon , waer over zy zich streckten .
 d' Aertspriester stont en badt , de Koningk volghde hem .
 De wedergalm verriet des bidders schelle stem .
 Onzichtbre zon , die straelt van aller heemlen hemelen
 In d' aertsche duisternis , waer in d' aertwormen wemelen ,
 En kruipen in het stof , waer van zy zijn gemaect
 Zoo bros , dat alles smelt , wat al te stout genaect

Uw onbegrypelyck onendigh eeuwigh wezen,
 En Godheit, waer voor zelfs de zeven Englen vreezen,
 En tſidderen, daer zy, gebogen en bereit,
 Gehoorzaemen den Raft der oppermajesteit:
 Uw huisvriend Moses dorst zich nauwelix vertrouwen
 Uw Godheit met een' blick van achter eens t' aenschouwen;
 En wy vermetelen, zoo menighmael besmet,
 Door 't overtreên van t' perk der donderende wet,
 Bestaen uw voetschabel en zetel noch te naderen,
 Daer ghy u zetten woudt, tot troost en heil der Vaderen,
 En strecken hun in noodt een vaste toeverlaet:
 Wy raedeloozen gaen, o Godt by u om raet,
 En smeecken, nu bykans uit onzen aëm gekreten,
 Door 't smarten uwer roede, op Isrels rugh gesleten:
 Erbarm u over 't volck. gedenck aen 't out verbont,
 Be-eedight, hoogh en dier, met onvervalschten mont,
 En ley ons tot die Wel, waer uit dees drooghten vloeien;
 Op dat men d' aders stoppe, en d' ackers weer aen 't bloeien,
 VVy u, al zingende, gaen offren d' eerste vrucht,
 En met een' danckbren reuck beroocken al de lucht.

Gab. Soo worstelt men met Godt. dat bidden doet my hopen.
 De kopren hemel dreunt: zijn sloten springen open.

Rey. 'K verzecker 't u. my docht ick hoorde een groot gedruis,
 Gelyck een storremwindt, waer van het gansche huis
 En d' aerde en wat'er was beweeghde, en loeide, en brulde.
 Na'et onweer daelde een wolck, die al het huiskoor vulde,
 En zwanger van een' gloet in 't ende aen 't baeren quam.
 Dat zette zich, gelyck drie kringen, eene vlam,
 Opbey de vleugelen der Cherubinnen neder,
 Die kaetsten vast dien glans en weerglans heen en weder.
 d' Aertspriester tſidderende, ontfing in 't aengezicht
 En schittrend borstjuweel het weerlicht van Godts licht.
 Hy zagh'er 't schoon gesteente en zijne letters zwellen
 Van helderheit, en kon hier uit 't Orakel spellen.

Dit's al wat hy ons melde , in 't uitgaen van het koor ,
 Maer hiel Godts raet by zich . de Koningk ging vast voor .
 VVy letten op 't gabaer , om yet hier uit te raemen .

Gab. Hoe droegen zich die beide , als zy te voorschijn quamen ?

Rey. De Vorst der Priestren schein nu ruim zoo wel gemoedt ,
 De Koningk heel verbaest . het zy dan dat het doet
 Godts antwoord , of 't ontzagh der Godheit , daer verscheenen ;
 Hoe 't zy of niet , men heeft hem deerlijck hooren steenen .
 Zy gingen beide , schuw van ons , aen d' eene zy ,
 Bewandlen , heen en weer , de lange galery ,
 En hielden zomtjids stant , in 't midden van hun rede ,
 Een yeder om het drockst . my docht d' Aertspriester dede
 Zijn uiterste , om den Vorst t' ontvouwen 's hemels zin ,
 En stampt' et hem al vast met duim en vingren in .
 De Koningk schudde 't hooft , als oneens met malkanderen .
 Hoe dickwils wenschte ick wel in marmor te veranderen ,
 Of stom , als een pylaer , by dit gespreck te staen :
 Want hoe het zy , daer is wat wightighs omgegaen . (men.
 d' Aertspriester wenckte in 't endt . de Koningk scheẽ te schroo-
 Gaet , sprack hy ; ziet eens of ons Gabaonnens komen .
 Daer is de Koningk zelf . daer komt hy . ick ga heen .
 Hy ziet naer u . ick ga . nu spreekt hem zelf alleen .

David. *Gabaonnens.*

GOdts gramschap houdt tot noch den hemel dicht gesloten ,
 Om Sauls moortgeslacht , en 't bloet van hem vergoten ,
 Te Gabaon . zoo luid 't Orakel in Godts spraek .
 Dat lang vergoten bloet klaeght noch , en schreit om wraeck .
 Nu wenschte ick , dat wy die , waer 't mogelijk , verzoetten ,
 En vraegh u , wat ghy eischt , om 't gruwelstuck te boeten ,
 'T welck Saul heeft begaen aen 't Gabaonsch geslacht .
 VWat eischt ghy tot een' zoen ? op dat , uw hart verzacht ,
 Ghy 's hemels erfdeel gunt een ongeveinsden zegen ,
 En Godt al 't lant verquick met een' gewenschten regen .

Gab. O Rechter van de Goôn, die niemants Recht verkort,
Maer Recht spreeckt daer om hoogh, als't hier geweigert wort;
Die niet verblind door haet, noch omgekocht door giften,
Als aertsche rechters hier, eenzydigh gaet in't schiften;
Noch, na vier eeuwen tijts, het schenden van den eedt,
En't schendigh ongelijck des vreemdelings vergeet:
Wy dancken u, ó Godt: ghy geeft ons stof te zingen,
Dat ghy de vierschaer spant, tot troost der vreemdelingen.

Dav. Laet hooren wat ghy eischt, tot boete van die schult.

Gab. De Koningk hoore ons klaght, en neem zoo lang gedult.

Dav. Ick zal u, klaeght vry uit, niet weigeren te hooren.

Gab. Zoo ras te Gabaon onze oudren quam ter ooren,
Hoe Jofua Godts heir voerde over ons Jordaen,
Die als een glazen muur bleef voor de Bondkist staen;
Hoe't fiere Jericho, met zijne onwinbre wallen,
Verschrickt van't veltgeschrey, zoo plotfeling gevallen,
De stadt van Ai in d' asch, de Koningk met de koort
Geworcht, in't gloeiend puin der omgeplofte poort
Gestopt lagh, en al't lant en d' aengegrensde heeren
Zich wapenden om strijt, om dit gewelt te keeren;
Toen vonden in der yl onze ouders dezen vout,
Tot nootweer voor den slagh, die hun te vreezen stont:
Zy laedden ezelen met halfgescheurde packen,
Verschimmelt meel, en wijn, in oude leere zacken:
De boden achter hen, met teenen door den schoen,
En kleedren dicht gelapt, om arghwaen te verhoên,
Ontmoetten zoo Godts heldt, en zochten hem te zoenen,
Daer hy te Gilgal lagh, met al zijn paveljoenen.
Doorluchtste, spraecken zy, die Moses ampt bewaert,
Wy vallen u te voet: wy kussen't grimmigh zwaert,
Van d' allersterckste hant u in de vuist gegeven,
Tot schrick der koningen, die voor uw' aentoght beven.
Wy weten van den Nyl, en van het roode meer,
En Sihon, lang gestort in't zegenrijck geweer,

En komen u van verre ontmoeten , als uw slaeven .
 Wy bidden u , versma toch niet dees flechte gaeven ,
 Verzuurden dranck , en kost , beschimmelt , en geseurt .
 De langkheit van de reis heeft zack en pack gescheurt .
 Aenvaert ons in 't verbont , en wil ons niet verstootten .
 Men zwoer hier op : men nam hen aen voor bontgenooten .
 En of dit stuck terstont wel klaer quam aen den dagh ,
 Noch dorst Gods Heldt dien eedt niet breecken , uit ontzagh
 En vreeze , dat dit leet en ongeval moght baeren ;
 Maer doemde hen alleen ten dienst van Godts altaren .
 'T gerucht noch nauwelix gelooopen , en verspreit ,
 Ons koningsstat , van vijf gekroonden hardt beleit ,
 Zocht hulp by Josua , die hun op 't lijf gekomen
 Verjoegh , en ving dees vijf , en hingze aen zoo veel boomen ,
 Na eenen zwaeren slag , toen Godt dien hagel zondt ,
 En 't licht van zon en maen een daghreis stille stont .
 Zy pooghden sedert zich gewillighlijck te quyten ,
 Gehoorzaem volck , en vorst , gediensstigh den Levyten ,
 En droegen water aen , en kloofden offerhout ;
 Tot dat de scepter wert , ter quader uur , vertrouwt
 Den dollen zoon van Kis , die godloos en verwaten
 Hen overgaf ten buit zijn' woedende soldaeten ,
 En Doëg , wiens geweer noch roockte van dien moort
 Der priestren , en van Nobe , erbarmelick verstoort ,
 Alleen om luttel spijze , en 't Reuzezwaert , gegeven
 Zijn eige dochters troost , tot redding van zijn leven .
 Dit had noch schijn , maer laes wat ley men ons te last ?
 De Gabaonners zijn aen Levys kindren vast .
 Zoo heer , zoo knecht : een aert : alle eenerley gezellen ,
 Die 's Konings vyant spyze en wapenen bestellen .
 Wie draeght het overschot der Heidenen ontzagh ?
 O dagh , dien Gabaon met Recht vervloecken magh !
 Als 't moortgety verjaert , zoo menigh jaer verstreecken ,
 Dan zoudghe , o Vorst , ons hart van hartewee zien breecken :

DE GEBROEDERS.

Hoe elck zijn kleeders scheurt, en Godt ter vierschaer daeght,
 Op der vooroudren graf; zoo dat al 't lantschap waeght,
 En alle vier ons steên, en heuvels klippen kuilen
 Met naeren wedergalm nabaeuwen op dit huilen,
 En kermen, en misbaer, dat ziel en lichaem krenckt.
 Gelooft zy't hemelsch Recht, 'twelck't onrecht dus gedenckt.
 Och och! dit hartewee zal 't hart noch overfulpen.

Dav. Mijn kinders zijt ghy dan met 's lants bederf behulpen,
 Dat ghy den hemel dus met bittre traenen terghet,
 En haelt dit slechte volck, dat noodigh dient geberghet,
 Meer plaegen op den hals, en spant Godts boogh noch stijver?

Gab. Dat schelmstuck dorst hy noch verbloemē met Godts yver,
 Voor Juda, Israël, en wat men wyders zoekt.
 Het waren Amoreen, in Moses wet vervloeckt.
 Zy hadden Josua met schalckheit onderkropen. (pen,
 Men moght niet slechts, men most dien bant des eedts ontknoo-
 Of houwen door en door met Godts gerechte kling.
 Het was een zaeck, daer Godts en 's vorsten kroon aen hing.
 Zoo storte men ons bloet. zoo viel men in ons have.
 Zoo trappeldenze op 't hart den onderdruckten slave.
 Kariathiarim, Kaphira, Beëroth,
 En Gabaon, schept moedt, uw moortklaght klimt voor Godt.

Dav. Waerdeert het ongelyck, en uw gelede schade,
 Doch zulx, dat ghy die straf noch mengelt met genade.
 Bespreeckt u onderling. gaet ginder aen een zy.
 Och Saul Saul, hoe veel quaets berockent ghy!
 Hoe heeft dit bloet zoo lang op uwen kop gedropen!
 Al komt de wraeck ter sluick en sluipende aengekropen,
 Zy komt in 't end gewis, om hoofsom, en verloop
 Al't effens. wat tyran had oit aen moortkost koop?
 Hoe wrockt dit op uw graf; nā et rotten van 't gebeente!
 Al wat de vorst verbeurt, betaelt de goe gemeente. (zoen?)

Gab. VVy hebben ons beraên. *Dav.* VVat eischt ghy tot een

Gab. Het is, o Vorst, om goudt noch zilver niet te doen.

Dits

Dits bloet-en halskrackeel . sta vast , het kost hier koppen .

Dees bloetwel is met goudt noch zilver niet te stoppen .

Dav. Ick zal van mijnen troon aftijgen tot gebeên ,
 Voor 't uitgemergelt volck . wat heeft dit niet geleên ,
 Drie jaren achter een ? wat hebt ghy 't niet zien knagen ?
 Wat onspijs heeft het niet al raeuw in 't lijf geslaegen ?
 De kaecken vallen in . 't geraemte steect door 't vel .
 Erbarmt u over 't flaeuwe en quynende Israël ,
 Noch tapt , ay tapt niet af van hun , die naulix leven ,
 Dit luttel bloet , dat noch in d' adren is gebleven . (kuiſt ,

Gab. Het volck beklaegh zich niet , 't was met dien moort ver-
 En loegh , om ons bederfen schennis , in zijn vuift :
 Noch willen wy dees straf besnoeien , en besnyden .
 Geen mensch in Israël zal om dees bloetschult lyden ,
 Maer Sauls godloos huis , en zijn vervloecht geslacht .

Dav. Ick hoopte of u zijn val een weinigh had verzacht ,
 Die zulx is , datze wel dees straf heit hoort te minderen ,
 Verhaelt ghy 'svaders schult aen kindren , en kints kinderen ?

Gab. Aen kinderen en krooft den vader heel gelijk ,
 Hanthavers van dit stuck , aen pesten in uw Rijck .

Dav. Hoe wasch ick dan best af dees schandelijcke finette ?

Gab. Wy willen 't hooft , 't welck ons vermorfelde , en verplette ,
 Al t'onrechtvaerdighlijck , zoo kneuzen , dat'er niet
 Van dezen boom , ja tack noch wortel overschiet ,
 En 't Rijck van Saul vraegh (indienze noch gelooven ,
 Dat hy'er eertijts was) waer Saul zy gestoven .
 Wy willen Sauls afch gaen ziften 't fijn , en 't grof ,
 En lachen , als de windt noch guichelt met zijn stof .
 De Koningk levere ons nu daetlijck zeven gaffen ,
 Zijn zoonen , dat wy hen , geworght aen zoo veel baffen ,
 In Sauls vaderlant , voor Gabaä , eer 't licht
 Noch dael , voor 't heilighdom , en in Godts aengezicht ,
 De Bondkift , in de lucht , ten toon voor yeder hangen .
 Zoo paeit men Godt en ons . zoo gaet het Recht zijn gangen .

Dav.

Dav. Vertreckt eens poos, en denckt uw' eifch zoo lang eens na,
 Als ick met Abjathar en Ioab my bera.
 Zy komen hier van pas. weeft niet te straf in 't wreecken,
 Noch wet geen mes, waer meê ghy namaels wort doorsteken.
 De lust van wraeck is kort, al is die zooze zou,
 En heere wraeck gaet staegh verzelt met naberouw.

Abjathar. David. Ioab.

(spelde.)

Ab. **M**Yn Vorst, hoe luidt den eifch? *Da.* Alleens gelijk ghy't
 Ick wift wel, dat dit bloet hun by den krop opwelde,
 En zy een ope wonde in hunnen boezem voên.
 Ghy moet al 't overschot van Sauls huis verdoen.
Da. Die stam is lang verdort, nu quynen luttel telgen.
Ab. Die moet ghy met een' slagh voort knotten en verdelgen.
Da. Verdelgen met een slagh? dat vonnis luidt te straf.
 O edel bloet, hoe wasch ick hier mijn handen af?
Ab. d'Uitvoerder van het Recht magh 't Recht niet wedersprekē,
 Maer voer het vonnis uit, zoo vlack als 't leit gestreken.
Da. Zoo blindeling, of hy dit vatten kan of niet?
Ab. Ja blindeling, daer Godt zelf oordeelt, en gebiet.
Da. Godt heeft dit niet geboon, noch zulck een eifch geprezen.
Ab. Godt zelf heeft u de bron der lantplaege aangewezen,
 Om 't eeuwigh klaegend bloet te paeien met dit bloet.
 Zy eifchen redelijck. 't is Saul die 't ons doet.
Da. Toen ick eens Saul zelfs, mijn' vyant, die in klippen
 Woestyne, en wildernis, my najoegh, by de slippen
 Hadde in een hol gevat, en wert geperst zoo stijf;
 Begon my 't hart van schrick te kloppen in mijn lijf:
 Ick deifde eê poos, en sprack in 't endt tot 's mans verschooning:
 't Zy verre, dat ick my aen Godts gezalfden Koning
 Vergrype, uit bittre wraecke, en zoo mijn handen schen.
 Ick stiet mijn volck te rugh, en broght hem tot beken.
 Oock in den wagenburgh, van 's vyants leven zeker, (ker.
 Verschoonde ick hem, vernoeght met 's Konings spiets, en be-
 'K be-

'K beweende zelf zijn doot , gelijk mijn eige ziel ,
 Toen hy op Gilboa , op zijn drie zonen , viel .
 Ick yverde van wraeck , na Sauls nederlagen ,
 Versloegh hem , die de hant hadde aen den vorst geslaegen ,
 En straffe twee verraërs , tot wraeck van Is'boseth .
 Zoo luttel heeft mijn hant zich door dit bloet besmet .
 Zal ick nu 't overschot met koelen bloede smooren ?

- Io.* 'T is beter zes of acht dan duizenden verloren .
Da. Rampzaligh huis , wat leet ghy niet al ongevals ?
Io. Zie toe , zie toe , eer ghy al 't volck krijght aen den hals .
Da. Het volck is niet zoo dom , of 't zal naer reden hooren .
Io. Wanneer 't van honger raest ? de buick en heeft geen ooren .
Da. Dit stuck luidt haetelijck , en maectt mijn kroon verdacht .
Io. Om een verworpen huis ? *Da.* Een koninglijck geslacht .
Ab. Weerspannigh tegens Godt ? *Da.* Die maght heeft zelf te
Ab. Godt vordert dit van u . Godt heeft met u te schaffe . (straffe .
Da. Zal ick bestaen een stuck , daer Benjamin om treur ?
Ab. Heel Israël om juiche , en Juda 't hoeft opbeur .
Da. O Benjamin , hoe noo zou ick uw' stam verneeren .
Ab. De staf komt Juda toe , die zal en moet regeeren .
Da. Regeeren op een' troon , gesticht op 's anders graf ?
Ab. Godt zet den eenen op , en ruckt den andren af .
Da. Die opkomt denck , hoe licht hy met het radt kan daelen .
Ab. Geen tijd kan Judaes Rijck noch heerschappy bepaelen .
Da. Genade en zedigheit bevestigh 't nieuwe Rijck .
Io. Een onderdruckte stam vergeet geen ongelijck .
Da. VWie zich vergrijpt zal dan met recht zijn misdaet boeten .
Io. Dat alrijt wrockend huis zal heimlijck leggen wroeten .
Da. Zoo heimlijck niet , het berst of hier of ginder uit .
Io. Een ingeborste zee , wort nimmermeer gestuit . (zen .
Da. Men heeft dat bloet gestuit , toen 't maghtigh aenquam brui-
Ab. Na zoo veel jaeren krijghs , gevoert van bey dees huizen .
Da. Dat huis leit nu te vlack om weder op te staen .

Zy zien , hoe Absolon het muiten is vergaen ,

Met al die van mijn heir ter zijden uit durf spatten .

Io. Noch vreesde Seba niet het oproer te hervatten ,
 Niet steelwijs , noch met list , maer steeckende trompet .
 Had ghy op Simei , als 't billijck was , gelet ,
 Het waer met Seba noit op oproer uitgekomen .
 Die Benjaminer voelde uw slapheit , in 't betoomen
 Van wederspanningheit . Hy daelde van dien stam ,
 Waer uit dit koninglijck geslacht zijn' oirsprong nam .
 Hy zaggh hoe veel gemoên vast bitterheden broedden ,
 Om tegens Davids hof en Judaes stam te woeden ;
 Wat voncken onder d' asch noch smeulden meer en meer ,
 Uit zucht , die 't volleck droegh tot zijnen eersten heer .
 's Mans stoutheyt quam er by , die zoo met stijve kaecken
 In doove kolen blies , dat strax , uit alle daecken ,
 De lichte vlamme sloegh van d' eene in d' andre stadt ;
 Een brant , waer aen uw kroon genoegh te lesschen had .

Da. Ick hoorde 't wrevligh hoofd van Abels muuren ploffen .

Io. Zoo wacht uw hoofd , en kroon . ghy mooght er niet op sloffē .
 De hemel kaetst u toe : dies neem dien slagh nu waer .
 Godt geeft gelegenheit , men grijp haer voort by 't hair .
 Godt , om een' vasten stoel te stichten voor uwe erven ,
 Zwoer zelf den val van 't hof , het welck hen moght bederven .
 Hy voert zijn opzet nu door Gabaonnens uit ,
 En wreect zich door hun wræck : en schut ghy Godts besluit ?
 Godt kent den aert des volx , dees wispeltuure zielen ,
 Die , als een eb , en vloet , van 't een op 't ander vielen .
 Godt roept : men dreight u op te komen onverhoets .
 Men bluscht een grooten brant met eenen emmer bloets .

Da. Ick treck met wil geen eere uit schoonvaers smaet , en schan-

Io. Der Goddeloozen straf verstreckt een offerhande (de .
 Voor Godt . of deze u schoon door huwelijck bestaen ,
 Maeck van de noot eē deught . men ziet geen maeghschap aen ,
 Daer 't koningkrijcken kost . Godt zelf heeft u verheven
 Tot een verdaediger van veeler menschen leven .

Da. De bant van maeghschap breeckt met schrickelijcke pijn .

Ab. Zult ghy medoogender dan d' eigen vader zijn ,
 Die Jonathan , de braeffte uit zijnen fruick geboren ,
 Om 'svaders zotten eedt , lichtvaerdighlyck gezworen ,
 Hem onbewuft , en om wat honighs opgeslickt ,
 Toen hy met schilcknaeps hulpe een heir hadde opgeschickt ,
 En na dien dappren slaggh , zoo triumfant geslagen ,
 Veroordeelde ter doot ? wat recht heeft hy te klaegen ,
 Die zelf zijn' lieven zoon , dien heldt , om 't leven braght ,
 't En waer hem 't krijghsvolck dien ontweldigde met kracht ?

Da. O Godt , 't en werde ons niet tot bloetschult aengescreven ,
 Zoo wy , op uw gebodt , hen mosten overgeven .
 Ga heenen , Benajas , nu langer niet gewacht ,
 Verzekeer my terstont al 't koningklick geslacht .

Rey van Priesteren .

Zang .

JOrdaen , die door een dubbele ader
 Vloeit uit den voet van Liban , vader
 Van bronnen , beecken , vyvers zeen ,
 En stroomen ; wat maeckt u zoo klein ?
 Die d' oevers lieflijck plaght te lecken ,
 Voor Palestyne een graft te strecken ,
 En weigerde den overtocht
 Godts heir , dat nergens over moght ,
 Als door de Bondkist der verkoornen ;
 Wat duickt ghy met gekrompe hoornen
 In uw verzande en dunne kil ?
 Hoe vloeit uw vloet zoo traegh , zoo stil ?
 Wat hoort ghy onmedoogend 't morren
 Van kruit en bloemen , aen 't verdorren ,
 Op bey de zoomen , eertijts jong
 En blozende , van uwe tong

DE GEBROEDERS.

En altijd evenversche lippen
 Gekust, gekoestert, om de tippen
 Van wortelen, en struick, en steel?
 Wat hyght ghy met een schorre keel?
 Hoe is uw koelte, om 't-lant te plaegen,
 Tot zulck een' brant en koorts geslagen?

Tegenzang.

Helaes! mijn kristalijnen vat
 Telt zelf by druppelen het nat,
 'T welck luy van Liban komt gekropen.
 Mijn emmer, eerst aen 't overloopen,
 Verschonck met blanck en bruizend schuim
 Het klare water weêr zoo ruim,
 Als 't van den bergh hem wert geschoncken,
 Ja maecte d'ackerlanden droncken.
 En smeek ick Liban met geklagh,
 Hy antwoordt: 'k geef wat ick vermagh.
 De hemel weigert my zijn' zegen,
 Drie winters sneeuw, drie zomers regen.
 Ick kan mijn burgers naulix voên.
 De wiltzang, die, in 't weeligh groen
 Der rechte en hemelhooge cederen,
 Quam quinckeleeren, op zijn vederen,
 Verlaet, als 't wildt, het dorre wout.
 Het vee zich in geen' beemt vertrouwt.
 Al vlucht het, by gebreck van weide
 En water. ick verzucht, en beide,
 En zie met smart om regen uit,
 En schreeuw, dat Godt den hemel sluit.

Zang.

O levende oirsprong aller gaeven,
 Die 't al kunt koesteren, en laeven

En in woestynen droogh en naer
 Ons nootruft schafte veertigh jaer ;
 Hier water uit de hardste steenen ;
 Daer Manne , om hut en tenten henen ,
 In 't kriecken van den dageraet ,
 Gespreit , als korianderzaet ;
 Als dauw , en rijp , verzaemt in kruicken ,
 Tot troost der hongerige buicken :
 O grondelooze waterwel ,
 Ontsluit uw wateraders snel .
 Verquick ons met een zee van boven ,
 Op dat u vee en menschen loven .

HET DERDE BEDRYF.

Rispe . Michol . Benajas .

NU Dochters , komt , leit Rispe voort .

Komt leit haer buiten deze poort .
 Verstreckt een stut voor 't zwacke lijf ,
 En stuurt dit traegh dit lastigh wijf
 (Weleertijts Sauls bedgenoot ,
 Nu yeders spot) noch voor haer doot .
 Hoe buight mijn stock ? hoe beeft mijn hant ?
 Ick trede , als tot den hals in 't zant .
 Hoe lastigh valt my tret voor tret .
 Wat droom heeft my in 't koude bedt
 Zoo hardt , zoo onzacht opgeweckt ?
 O droom , die my een voorspooock streckt
 Van 't leet , dat ick voorhanden zie ;
 Wie zal ick 't klaegen ? ay , zegh ; wie ?
 Een valck vervolghde een doffersvlucht ,
 Een zevental , dat uit de lucht
 Quam plotsling storten , om , uit noodt ,
 Het lijf te bergen in mijn' schoot .

D iij

Ick

Ick deê mijn best , toen ick 't vernam .
 Maer al vergeefs . d' erfvyant quam
 En pickte my mijn handen door ,
 En roofde vast den eenen voor ,
 Den andren na , met beck en klaeuw ,
 Verbeetze , en zoogh hun bloet al laeuw .
 De veeren vlogen om mijn hooft .
 Daer komt de valck , die ons berooft
 Van onze doffers : dat is hy ,
 Die zoet is op dees leckerny ,
 En toeleit op een ' verschen moort .
 Nu Michol , 't past u ; doe het woort ,
 O koningklijcke vrouw en spruit .
 Ick zal u volgen : stap vooruit .

Mic. De hemel schijnt beluft zich tegens ons te kanten .
 Och Benajas , ghy hooft van 's Konings lijftrawanten ,
 Wat wanckt'er wederom ? wie geeft u dit verlof ,
 Dat ghy ons erfpaleis , en Vaders oude hof
 Met wacht bezetten durft , en dus in alle hoecken
 De Prinffen vangt en spant , en overal loopt zoeken ?
 Ghy jaeght ons kinders na , zoo bitter , zoo verwoet ,
 Gelijck de jaeger 't wildt en schuwe harten doet , (den,
 Die haegh , noch hol , noch struick , noch bosch t' afgrijsslick vin-
 Om 't snufflen , en gebit van brack en haezewinden
 t' Ontglippen , en 't gevaer des jaghtspriets , dick bemorft
 Van 't al t' onnozel bloet der ademlooze borst . (ren,
 Magh dan een vreedzaam hert , 't welck niemant zoekt te steu-
 Noch quetsen , nimmermeer een weinigh rust gebeuren ?
 En dompelt men al weêr , tot d'ooren toe , in rouw
 Mijn vaders grijze weeuw , en my , verschove vrouw ?
 Dat werde Godt geklaeght . maer och ! hy heeft geene ooren ,
 Noch hart tot Michol . och ! ick ben tot ramp geboren .
Ben. Mevrouwen , ghy hebt reên te klaegen van verdriet ,
 En ick te volgen t geen de Koningk my gebiet ;

Hoewel dit lastigh valt . 'k had liever 't hooft te kneuzen
 Van Moabs selste leeuw , oft brein van Memphis reuzen ,
 Dan uit te voeren yet , t geen tegens d' eere strijt
 Van wylen onzen Vorst ; van wien ghy weef kint zijt ,
 En zy verlaete weeuw , en dees gevangens zoonen ,
 En neven ; alle waert te dragen konings kroonen ,
 En scepters van een Rijck , niet min vermaert als dit :
 Maer Godt , een eigenaer van 't weereltlijck bezit ,
 Begeeft de staeten slechts te leen , en zet elck paelen .
 De zon weet op haer tijdt te ryzen en te daelen ,
 En komt en gaet by beurt ; zoo doet oock d' aertsche maght ,
 Die 't altemet eens lust te wiffen van geflacht ,
 Om reden , voor den mensch en zijn vernuft verholen ;
 Dies buight u onder hem , dien 't heerschen is bevolen .

Ris. Wat 's d' oirzaeck , dat men dus ons zoonen vangt , en spant ?

Is 't oproer ? of verraet ? of hebben zy de hant
 Geslaegen aen den Vorst , of yemant van den zijnen ,
 Of willen slaen ? of is 't om d' ackers , die nu quynen
 Aen zulck een heete koorts , te koelen met hun bloet ?
 Dit mompelt men in stadt : en zoekt ghy zoo den voet
 Te zetten op den neck van Sauls overbleven ,
 By dees gelegenheit , om 't stuck een' glimp te geven ?

Ben. Het nypen van de smart , het tegenwoordigh leet

Veroirzaeck , datghe my dus scheldt met onbescheet ,
 Uit moederlijcke zucht tot henlien , dienge baerde ;
 Maer 'k wenschte , dat ghy niet zoo reuckeloos bezwaerde
 De banden van uw zoons , en hun gevangenis ,
 Door ongedult , en 't geen ter zaecke ondienstigh is .
 Vertrouwt mijn' heer dit stuck . hy zal met vonnis strijcken
 Geen schoonvaers weeuw , veel min zijn bedt , verongelijcken .
 Vertrouwt vry , dat hy 't minst hier in niet handlen dar ,
 't En zy met rijpen raet van Godt , en Abjathar .

Mic. Ja Abjathar . helaes ! hoe smoor ick mijn gedachten ?

Wat goet stont Sauls huis van Abjathar te wachten ,

DE GEBROEDERS.

- Van dat Ahimelech, zijn vader, hem den troon
 Van Arons priesterdom had ingeruimt ? de zoon
 Kreegh toen het zwaert, om zich en zijn geslacht te wreecken
 Aen Saul, die hen had met Edoms zwaert doorfteecken.
 Och Vader, toen ghy u aen Priestren had misgaen,
 Aen dien gewyden rock, kon 't Rijck niet langer staen.
 Een dollē vaders bui kan, op een' sprong, verbeuren,
 Het geen, daer, jaeren lang, zijn kinders om me treuren.
- Ben.* Wie Godts gezalfden raect, raect Godts ooghappel aen.
Mic. Zoo Abjathar dit stemt, zoo is 't met ons gedaen.
Ris. Het past niet yemants wraeck in Godes zaeck te mengen.
Ben. Als David dit gehengt zal Godt dit eerst gehengen.
Mic. Ja wat gehengt Godt niet ? wat was hem vader waert,
 Na dat hy t vee voor Godt, en Agag had gespaert,
 Uit mededoogentheit ? kan deught de kroon berooven ?
- Ben.* Een deught, gehoorzaamheit, gaet offer veer te boven.
 'T vernuft buigh zijnen hals gewilligh voor Godts last.
- Ris.* Zoo hebtghe op Godts bevel dees Broeders aengetast ?
Ben. Die zijn uit 's Konings last verzekert. *Mic.* Zegh gevangen.
Ben. De Koningk heeft dien last van Abjathar ontfangen,
 En Abjathar van Godt, of 't goddelijck besluit.
- Mic.* Of 't goddelijck besluit, of zoo 't de gunst beduit.
Ben. Dit staet ons hier niet vry te straffen, of bedillen.
 Men duidt dit naer Godts wil. *Ris.* Zoo 't onze haeters willen.
- Mic.* En zoo 't de wraeckzucht lust. *Ben.* Ick bidde u, o Vorstin,
 Ick bidde u, toom uw' moedt en gramschap toch wat in.
 Men oordeelt allerbest na uitspraeck van de zaecken.
 Die hen verzekert houdt, vermagh hen weêr te slaecken.
- Ris.* Men vangt geen Prinssen om weêr los te laeten gaen.
 Aen 't vangen van dit bloet is ree te veel misdæen.
- Ben.* Indien men reuckeloos hen aentast zonder reden.
Mic. Men kan een quade zaeck met schijn van Recht bekleeden.
Ben. Mē maecte een quade zaeck met schijn van Recht noit goet.
Ris. Dat acht men niet, wanneer 't ons haeters voordeel doet.

Ben.

- Ben.* Rechtvaerdigheid troock noit uit anders schade voordeel .
Mi. Noit daer Rechtvaerdigheid ten troon ging , en ten oordeel .
Ben. Zy gaet'er nu , indien oit Recht op aerde was .
Ris. Op dat zy ons verdruck ? *Ben.* Wie maect het elck te pas ?
Mi. Die , yeder even na , niet krom gaet noch eenzydigh .
Ben. Princes , ick zey noch strax , ghy oordeelt veel t'ontydigh .
Ris. De zon ziet niemant aen : zy schijnt voor yegelijck .
Ben. Een zon versmelt het Was , verhardt de klay , en t' slijck .
Mi. Een zon verblijdt elx hart , alle oogen gaen haer tegen .
Ben. Behalven nu ter tijt , nu yeder roept om regen .
Ris. Behalven wy alleen : het regent ons genoegh .
Ben. Ghy Koninginnen schreit , maer zeker wat te vroegh .
Mi. Ghy noemt ons met dien naem . wy zijn geen Koninginnen .
Ben. Hoe zijt ghe Sauls noch oock Davids gemaelinnen ?
Ris. Geweest , maer nu een weeuw , en een verlaete vrouw .
Ben. Zegh niet verlaeten , maer verknocht aen Davids trouw .
Mi. O averechtse trouw , waer is die trouw gebleven ?
Ben. De naem van Michol staet in 't Koningks hart geschreven .
Mi. Dat Merob , in haer krooft , een vangenis bereit ?
Ris. Dees Merob Jesses krooft belooft , en weêr ontzeit .
Ben. Ghy wert hem noit ontzeit , zult ghy 't dan meê betaelen ?
Ris. Zoo ghy op Sauls weeu wilt Sauls schult verhaelen .
Ben. Wat Saul heeft misdaen , dat heeft hy zelf geboet .
Mi. Waeromme schent ghy dan uw handen aen zijn bloet ?
Ben. Versteur u niet te vroegh : de zaeck leit noch te duister .
Ris. Benijtghe noch mijn zoons den overigen luister ?
Ben. Die luister doet het niet . wat kan een ydle naem ?
Mi. De naem maect zonder daet den lompste wel bequaem .
Ben. De heerschappy vereifcht geen kinderen , maer mannen .
Ris. Zy draeght de wyze , en zotte , en vromen , en tyrannen .
Ben. Maer d'eerste wel het langst , de leste een korte tijdt .
Mi. Zy scholt het zaet van Kis met luttel jaeren quijt .
Ben. Zoo gaet het , die 't gebodt des opperften verachten .
Ris. Och kan men 't steenen hart met traenen niet verzachten .

Ben. Daer komt de Koningk zelf. treet toe, en spreekt hem aen.
 Mic. Koom Risse, ick hoop hy zal ons klaghten niet versmaên.

David. Risse. Michol.

DAer komt mijn gemaelin, en Risse, met de traenen
 In d' oogen, om my 't hooft te breecken met vermaenen.
 Een uitgelaeten rouw van moedren houdt geen spoor.

Wat doe ick best? wat raet? best geef ick haer gehoor.
 Best niet: maer neen, dat zou al t' onbarmhartigh luien.

Best sta ick haer te woorde, en laet deze eerste buien
 Des drucks wat overgaen, en zet haer daer dan wat neer.

Het vrouwelijck geslacht is byster weeck, en teer,
 En d' allerstoutste man moet zwichten, als zy schreien.

't Zal kunst zijn, kan ick haer met goede woorden paeien.

Ris. Lang leef zijn Majesteit. Mic. Lang leef zijn Majesteit.

Dav. En die hem 't leven gunt. Ris. Dat in der eeuwigheit
 Zijn heerschappye duure, en elck zijn kroon bedancke.

Mic. Dat in der eeuwigheit zijn zetel zijgh, noch wancke,
 En niemant onder hem met reden klagen magh.

Dav. Godt weet, dat waer my lief, ja liever dan de dagh.

Ris. Zou 't oock geoorlooft zijn ons klaghten uit te storten?

Dav. Wie meer, als u? zou 't niet? ick zou mijn kroon verkorten,
 Indien ick 't u ontzey. stort vry uw klaghten uit.

Ris. Genadighste, men denck, of ons het harte sluit,
 Om 't vangen van ons bloet, en overbleve zoonen,

Altzaemen hoogh en dier verbonden aen uw kroonen,

Op hoop, dat zy voortaan, in onderdaenigheit

Volhardende, onder uw voorzichtigste beleit,

Deelachtigh moghten zijn aen d' eer, met kracht bevochten

Tot Godts en 's Koninks eere, op zegenrijcke toghten,

In aenslagh, of beleggh, en allerley gevaer.

Maer dat heeft ons gemist. helaes wat valt dit zwaer!

Die hoop bezwijckt, nu wy, van 's Konings gunst verlaeten,

Zien hof en kinderen bezetten met soldaeten;

Als of'er oproer school , of yet wat diergelijx ,
 Gebrouwen tot bederf en ondergang des Rijcks .
 Wy vraegen vast vergeefs . men zeit ons slechts in 't hondert ,
 Dat Godts Orakel zelf op Sauls af komt dondert ,
 En zulck een offer eifcht . wat hier nu schuile , of niet ,
 Dat weet de Vorst , en hy , wien dit ten dienst geschiet :
 Derhalven bidden wy , gebogen voor uw voeten ,
 Ontdeck ons wat'er schuile , of wat'er sta te boeten .
 Verhoor , gelijk ghy plaght , ons vriendelijcke be .
 't Geen Ripse hier verzoekt , verzoekt uw Michol meê .
Dav. De schennis en t geweld , begaen , in Ammons kamer ,
 Aen d'allerkuischte ziel , mijn eige dochter , Thamer ,
 En Ammons bloedigh einde , en dat van Absolon ,
 Een jongeling , zoo schoon gelijk de morgeson ,
 Bedroefden my noit meer , dan dat ick last moet geven
 Tot het verzekeren van zwageren , en neven ,
 En al wat manlijck zy van 't koninglijck geslacht .
 Wy zijn niet reuckeloos tot zulck een stuck gebraght .
 De hemel wijt de plaegh van deze diere tijden ,
 (Waer by al 't lant en vee en menschen kommer lijden)
 Het leet , dat Gabaon weleer geleden heeft .
 De wraeck , die eeuwich klaeght , en nergens omme geeft ,
 Eifcht nit verbittering tot boete 't puick der mannen ,
 Om Sauls zaet , als kaf , uit Israël te wannen .
 'K heb vast beleefdlijck gearbeidt om den zoen :
 En zoo het hun om goudt of zilver waer te doen ,
 Ick zou'er al mijn' schat ja schier mijn kroon aen hangen ,
 Veel liever dan mijn' staf bezoedele , nmet vangen ,
 Van schoonvaers overschot , tot onrust van zijn graf :
 Dan 't Gabaonsch geslacht , niet zonder reden straf ,
 Om dat meinedigh stuck , laet met geen schat zich sussen ,
 Maer dringt op 's hemels eifch ; en ick sta ondertusschen
 Vast tusschen twee , geperst van hunliên , en de zucht ,
 Die ick uw' kindren draegh , doch meest voor Godt beducht .

DE GEBROEDERS.

Weet ghy by Godt en hen verzoening te verwerven ;
Gaet heen : k verzeker u, ghy zult mijn gunst niet derven .

Mic. Mijn uitverkoren heer , of schoon Bathseba nu
Onze echte plaets verwarmt , en meer vermagh by u
Dan Michol , laet nochtans u niet zoo veer verrucken ,
Dat heilooze Amoreen , door uw gezagh , verdrucken
Dit bloet , waer over ick zelf moey ja moeder sta ,
In Zuster Merobs plaets ; dit gaet my veel te na .
'K heb Zuster , toen de doot haer bed begon te dreigen ,
Gezwooren , deze vijf te koestren , als mijn eygen ,
En houze oock voor de mijne , indien dit baeten kan ;
En zoo ick moeder ben , weest ghy'er vader van .
Gedenck wat Michol heeft om uwent wil geleden ;
Gedraegen vaders toorne : u menighmael verbeden :
Geborgen in haer' schoot , met eigen lijfs gevaer :
Haer lief , in ballingschap , gemist , zoo menigh jaer ,
In 't bloeienst van haer jeught . Wat smaet most zy niet dragen ,
Zy die noit kinders droegh ? geperst wert te behagen
Een' andren man , dien zy op uw bevel verftiet ,
En smelten zagh van rouw , om datze hem verliet ?
'k Heb Vaders val beleeft , en 't sneuven van mijn broeders ;
Oock tusschen man en broërs (wie hoorde oit yet verwoeders ?)
Dien kryglen krijgh bezuurt : en had nu al mijn' troost
Gestelt in dees vijf zoons , mijn ouder zusters kroost ,
Twee broërs , en eenen neef ; en hier gerust gezeten ,
Docht al 't verleden leet en hartzeer te vergeten ;
Tot dat mijn tijdt vol ramp verdweenen , als een roock ,
Noch een van al , voor 't lest , mijn duistere oogen loock .
Nu krapt men vinnigh dus al d'oude wonden open ,
En neemtme al 't overschot van 't geen my stont te hopen .
Magh David dit van 't hart ? vergeldt hy zoo mijn trouw ?
Doch of zijn treck , als blijkt , tot d'eene of d'andre vrouw ,
Veel meer by hem vermoght , dan al het goet , genoten
Door Michols ommegang , en 't hart waer toegesloten

Voor bed-en halsvriendin ; noch zou ten minste dan
 De liefde van mijn' Broër , zijn' halsvriend , Jonathan ,
 (Wiens liefde , magh men zelf zijn eigen woort gelooven ,
 Alle andre vrouweliefde en vrientschap ging te boven)
 Hem roeren , en die eedt , en 't heilige verbont ,
 Tot driemael toe , zoo dier bezegelt met zijn' mont .
 Ick rep niet van my zelve , een ander leit u nader .
 Heeft Jonathan u niet , veel meer als zijnen Vader ,
 Ja als zich zelf bemint , en met zijn hart omarmt ?
 Hoe dickwils u in noodt gewaerschuwt , en bescharmt ,
 En vaders haet geschut , oock met gevaer van 't leven ,
 Ontwijkende dien schicht , hem sel naer 't lijf gedreven ?
 Is zijn gedachtenis met zyn gebeent verrot ?
 Zoo klaegen wy vergeefs ons lyden u , en Godt :
 En past men op verbont , noch diergezwoorene eeden ;
 Zoo klaegen wy met recht , en met die zelve reden ,
 Daer dit gebroet om klaeght ; en ghy , die slaeven paeit ,
 Wort in meenedigheit gewickelt , en bedraeit ;
 Ja zult gehouden zijn , tot weerwraeck dezer zielen ,
 't Moordaedigh zaet van Cham te trapplen met ons hielen .
 Het is geen heelzaem arts , noch die zijn kunst verstaet ,
 Die eene wonde heelt , en zeven andre slaet .

Da. Die u dees wonden slaet moet bloet en wonden stelpen .

Klaeght Godt , klaeght Gabaon . men kan u hier niet helpen .

Ris. De Gabaonners staen alleen tot uw gebodt .

Da. Zy staen wel onder ons , maer wy staen onder Godt .

Mi. Men stel dit vonnis uit : de tijdt zal d' onrust smooren .

Da. Terwyle gaet het Rijck met mijn gemeent verloren .

Ris. Het weër kan lichtelijck verandren , zoo Godt wil .

Da. Godt stemt hun toe , en eischt een slot van 't moortgeschil .

Mi. Verdruckt Godt Ifax zaet , om schuim van vreemdelingen ?

Da. Die ons voorvaders zelfs in hun verbont ontvingen .

Ris. Als slaeven , om het juck te dragen by gebreck .

Da. Godt wil niet , dat men vreemde een voet zette op den neck .

DE GEBROEDERS.

- 28
- Mi.* Is Cham dan waerdiger als 's hemels bontgenooten ?
Da. Van 't zelve klay gemaect, van eenen struick gesproten.
Ris. Wat voordeel hebben dan de stammen in het Recht ?
Da. Geē voordeel bovē hen. Gods Recht kent heer noch knecht.
Mi. Spreeck zoo, en leer hen zoo de stammen zelfs verbassen.
Da. Zy moeten op hun' dienst en Levys diensten passen.
Ris. Wat marrenze dan hier ? men laet hen liever gaen.
Da. Zy staen gereet, zoo ras hun zaeck zy afgedaen.
Mi. Het is des Konings zaeck, hy kan dit voort beschicken.
Da. Hy kan met zijn gebeēn onze ackers niet verquicken.
Ris. Zoo wachten d'ackers dan alleen naer hun gebeēn ?
Da. Was Godt en zy gepaeit de regen viel beneēn.
Mi. Zoo is aen hun gebedt al Isrels heil gelegen ?
Da. De hemel wacht alleen op der verfteurden zegen.
Ris. Zoo hangt 's lants zegen nu aen Sauls vloeck en smaet ?
Da. Aen 't stoppen van die bron, en oirsprongk van dit quaet,
Mi. Heeft dit rampzaligh huis niet strafs genoegh gedragen ?
Da. Genoegh voor u en my, die 't liever anders zagen.
Ris. Die 't liever anders zagh gaet andre wegen in.
Da. Indien hy volgen magh zijn' eigen wil, en zin.
Mi. Die 't wil en wenscht kan 't werck naer zijnen wil beleien.
Da. Hoe paey ick Godt ? hoe 't volck, dat ree begint te schreien ?
Ris. Beloften maecken 't volck tot alle dingen graegh.
Da. Aen graegheit schort het minst hun hongerige maegh.
Mi. Men breng het voorbeelt by van andre dorre tijden.
Da. Dit deekt geen' disch. men kan van dit gerecht niet snijden.
Ris. Zoo berghet men 't leven dan in der Gebroedren doot ?
Da. Uit goddelijck bevel, uit dierte, uit hongers noot.
Mi. Het wilde woudt verslont noch at noit zijns gelijcken.
Da. Wanneer de hemel spreeckt moet alle reden wijcken.
Ris. Men zende om graen by d'een' of d'andren nagebuur.
Da. Die heeft geen overschot, die opent nu geen schuur.
Mi. d Aertsvader heeft zijn zoons wel naer den Nijl gezonden.
Da. Voor een geslacht alleen, en daerze Joseph vonden.

- Ris.* Ontzeit ons yemant graen , men vergh het hem met kracht .
Da. Wat raet , zoo op dien toght het volck van dorst versmacht ?
Ris. O mijn gevange zoons , o neven , o Gebroeders .
Da. 'K beken wel , dit valt hardt voor moeien , en voor moeders .
Mic. Omhelst ghy Jonathan met dees barmhartigheit ?
Da. Mijn hert is noch als 't plagh . ick draegh geen onderscheit .
Mic. Ick vind hier heul noch troost , en klaeg mijn' rouw mijne oo-
Da. Ghy waert geredt , stont dit alleen in mijn vermogen . (gen.
Ris. Een ander hebt ghy wel op haer verzoeck geredt .
Da. Ick zie geen middelen , zoo Godt dit niet belet .
Mic. Godt geve , dat ick u vermurwe met een' spiegel .
 Van lijfsгенade en gunst bewezen uwe Abigel .
 Die rijcke Karmelijt , haer man , hadde uwen knecht ,
 Op zijn beleeft verzoeck , ondanckbaer afgerecht ;
 Ghy Nabal en zijn huis hierop den doot gezworen ;
 En trockt gewapent heen , en brullende van toren .
 Die schrandre vrouw , die ree dat onweêr zaght te moet ,
 Bejegende u by tijts voorzichtig , aen den voet
 Van Karmel , daer de bergh , het naeuwste om op te rijden ,
 Beschaduw't wort met ruighte en bosch van wederzyden .
 Zy stuurt haer ezelen met vygekorven voor ,
 Rozynen , meel , en wijn ; en krygende gehoor ,
 Verzacht zoo 't grimmigh hart , door bidden , en door smecken ,
 Dat ghy alleen niet strax uw' eedt bestaet te breecken ,
 Maer legert haer in 't hart , en kuffte in Michols ste .
 Ick eisch het tegendeel , en poogh door mijne be ,
 Niet dat ghy schent , maer hond geheel en ongeschonden
 Dien halsvrient Jonathan uwe eeden , en verbonden ;
 Gelijck een' Vorst betaemt , dat meer is Godts Propheet :
 Dat ghy , met boeten van dien overtreden eedt ,
 Vier hondert jaeren out , niet schent uw hooge woorden ,
 Een stercker bant , om 't hart , dan diamante koorden .
 Zijn anderen door 't bloet der slaeven meê besmet ;
 Wat raeckt dit Jonathans geslacht , Mephiboseth ?

Een wees, een teeder kint, in 'svoesters arm gedragen,
 En door de vlucht verleemt, toen Grootvaer slagh verslagen,
 En d'eigen Vader meê. van zijn onmondigh kint,
 Van Micha rep ick niet. Hoe oordeelt men so blint
 Van Godts orakel? neen, dit eifcht meer licht en klaerheit,
 Of laet de logentael meer gelden dan de waerheit.

Ris. Ghy zwoert dien hoogen eedt alleen niet Sauls zoon,
 Maer oock den vader zelf voor 't vallen van zijn kroon,
 Ia zwoert voor Godt zijn zaet, na hem, niet uit te roien.
 Verdelgh nu dit, en breng die eeden in hun ploien.
 Heeft Davids eedt min kracht als d'eedt van Josua?
 Neen zeker, dat gerucht waer Davids kroon te na.

Dav. Van Saul sal mijn kroon wel blyven onbesproken.
 Hy zelf heeft dit verbont lichtvaerdigh eerst gebroken,
 En staende naer mijn' hals, my als voorheen beloont;
 En noch heeft deze hant zijn leven staegh verschoont.

Mic. De Grootvaer van mijn zoons, Barfillai, die stockoude,
 Bezorghde u op de vlucht, toen ghy den dolck mistrouwde
 Des stouten Absolons, die naer uw' scepter stont.
 Barfillai broght van zelf u voorraet in den mont,
 En spijsde vorst, en volck, gemat van moeilijck trecken,
 Door woeste wildernis, en onbewoonde plecken.
 Hy schonck, na d'overhant, den Koningk zelf 't geley,
 Aen dees zy der Iordaan. Zal dees nu 't moortgeschrey
 Der vijf Gebroederen, uit Adriël geboren,
 Vernemen daer hy zit, en nauwelix kan hooren,
 Noch zien van ouderdom? zal dees, met stom misbaer,
 Dien grijzen kaelen kop van 't overige hair
 Berooven, zonder traen te laeten of te weenen?
 Zoo dit uw hart niet raect, het raect de hardtste steenen.

Ris. Ghy stopte uwe ooren noit voor vreemde wees, of weeuw,
 Veel min voor u geslacht. Kunt ghy nu dit geschreeuw
 Van uwe gemaelinne, een weeuw, doch onbestorven;
 Van Ripse, die tweemaal ellendigh zat bedorven,

En twemael stack in rouw , verfmadeu zonder pijn ?
 En deze kinderen , die alle weezen zijn ,
 Of moer-of vaderloos ? waer word ick heen gedreven ?
 Mijn Abner wert vermoort : mijn Saul is gebleven ,
 Ontharnast , en onthoofst , mijn schoone strijtbre man .
 De romp , tot een triomf , gehangen te Bethsan ,
 't Geweer voor Astaroth : om welck een buit te deelen ,
 De Philistijn eerst most in alle steên krackeelen :
 En of 't rampzaligh graf 't beschimpte lijck bedeckt ,
 Noch schijnt het , dat deze asch ons ramp op ramp verweckt ,
 En , na zijn droeve doot , ons lot volhart in 't wrocken ,
 En niet verzaet kan zijn , dan met de leste brocken ,
 Ja d'allerjongste kruim . o endeloos verdriet !
 Maer denck om Abner toch , verdient het Saul niet .
 Mijn Abner viel u toe , en maeckte een endt van stryen ;
 Toen Sauls heir met hem in Davids schoot quam glyen ,
 En ley de wapens vlack voor deze voeten neêr .
 Zoo veel vermoght myn gunst , by mynen tweeden heer ;
 Van wien uw Joab my zoo goddeloos beroofde ,
 Toen onze oprechtigheit dien schelm te licht geloofde .
 Berooftghe my nu bey myn zoonen , al myn steun ,
 Twee krucken , daer ick , out en kout en loom , op leun ,
 Zoo stort ick voort ter neêr : ja stort , stockoude vrouwe ,
 Op uwe mans , en zoons ; 't is uit met liefde , en trouwe .
Dav. Hoe zal ick my 't gekarm der vrouwen best ontslaen ?
 Zy zullen zonder hoop noch troost niet willen gaen .
 Beloofst men haer , het geen onmooghlijck zy te houden ;
 Dat 's noch een erger schult , die minst wort quijtgeschouden .
 Hier waer verstant van doen . wie geeft my wyzen raet ?
 Hoe kies ick best van twee het allerminste quaet ?
 Zal ick my onbeschaemt , met zuchten en met traenen ,
 Om veel genote deugt , om eeden laeten maenen ?
 Of stellen met gevaer van 't Rijck dees halsstrafuit ,
 Tot wederwil van Gods orakel , en besluit ?

Hoe redde ick my hier door? ghy Moeders, staect dit smeken,
Tot dat wy op dit stuck malkandren nader spreecken.

Dit hof staet altijt op voor uw verzoek, en klaght.

De tijdt verloopt. wy gaen, daer Abjathar ons wacht.

Mic. 'k Ontsla u niet, 't en zy ghy Michol stelt te vrede.

Ris. Noch ick benaeuwde weeuw, 't en zy ghy hoort mijn bede.

Mi. Verhoor de Zuster toch van uwen Jonathan.

Ris. Verhoor dees dubble weeuw, nu tweemael zonder man.

Da. Laet los, laet los. hoe dus? ghy houdt ons by de kleeren.

Mic. Om Jonathan, uw vriend, uw eedt, om zijn begeeren.

Ris. Om Abner, die om u onschuldigh 't leven liet.

Da. Mijn geest is nu ter doot bedroeft, om uw verdriet.

Ghy ziet de tranen vast langs bey mijn wangen leken.

'k Beloof u, dat 's mijn hant, ick zal mijn eedt niet breecken.

Abjathar. David. Ioab.

Dav. **H**Oe maeckte zich de Vorst 't gehuil der vrouwen quyt?
Met haspelings genoegh, met geenen kleinen strijt.

Io. 't Zal noodigh zijn, eer zy u t'elckens 't hart bezwaeren,
Met dees gevangenen zoo daetlijck voort te vaeren.

De Gabaonnens staen en vlammen op dien buit.

Men lever hun 't getal: men zie niet langer uit.

Dav. 'k Beloofde haer mijn eedt te houden ongeschonden.

Ick sta aen Jonathan, mijn halsvriend, noch verbonden.

Mijn halsvriend Jonathan bedroeft my boven al.

Ab. Met recht: maer 't overschot begrijpt een negental,

En d'eisch een zevental: zoo kunt ghy, met te spaeren

Mephiboseth, den lamme, en 't zoontje, uw eedt bewaeren.

Dat 's Godt en Gabaon en Jonathan voldaan.

Dav. Och stont het vry, om my wat ryper te beraên.

Io. Zie toe, zie toe, het volck begint alree te kryten.

De Gabaonnens staen in 't hart van ons Levyten,

Dat priesterlijck geslacht. ghy weet wat dit vermagh.

Dees hebben over volck en Vaders groot gezagh,

En meer dan feftigh steen , verspreit door alle uw landen .
 Dees diere tijdt besnoeit hun tienden , offerhanden ,
 En eerstelingen meest ; en scha baert ongedult .
 Koom Levi niet te na , ten minste by uw schult ; (mage ,
 Dat bloet houdt maet noch streck , en kent noch vrient , noch
 Als 't op een woeden gaet . waer trof oit feller plaege ?
 De hemel vecht met hem . zijn yver brant , gelijk
 Een loopend vier , en vlieght terstont door 't gansche Rijck ,
 Van Dan tot Berseba . ghy hoeft geen wyder kennis
 Van Levijs aert , indien ghy 't oogh slaet op de schennis
 En wraeck der lichte vrouwe , om wie men , slaggh op slaggh ,
 Zo menigh duizent man in 't harnas sterven zaggh ,
 En Benjamin zijn stam beschreide op al de dooden ;
 Toen deze stadt in d' asch , zoo luttel 't zwaert ontvloten .
 Dit zy den Vorst een les . hy treck niet aen die koort .
 De Gabaonner roept , Godt roept : vaer voort , vaer voort .
Da. O Godt , 't en werde ons niet tot bloedschult aengeschreven ,
 Nu wy op uw bevel hen moeten overgeven .
 Ga heenen , Benajas , als 't ymmers wezen zal ,
 Ga lever Gabaon terstont dit zevental .

*Rey van Priesteren .**Zang .*

Hier staen wy op die zelve gronden ,
 Daer d'uitgedreve Vorsten stonden ,
 Eer 't zwaert Godts Veltheer wert vertrouwt :
 En och ! wat maect ons trots , en stout ,
 Om , tegens 'themels zuivre wetten ,
 Zoo eigenzinnigh te besmetten
 Door tegenstreven ons gemoedt ,
 Eer 't nieuwe Rijck een vasten voet
 Genomen , en wel dicht gesloten ,
 Zijn wortels heb zoo diep geschoten ,

39
 Gelijk een cederboom , die , vast
 Aen Liban , op geen winters past :
 Nòch komen cedren te bezwijcken ;
 Noch eer , dan cedren , groote Rijcken :
 En spieglen zich de Grooten niet ,
 Aen 't geen men meer dan daeghlix ziet ?
 O blinde en dolle reuckeloosheit !
 O al t' ondancckbre en trotsse boosheit !
 Wat is t , dat u den breidel slaect ,
 Zoo ras als niet tot yet geraect ?

Tegenzang.

Verwaentheit weelde en ledige uuren
 Verweldigen de steilste muuren .
 De hooghmoet en de leckre tant
 In 't lachende beloofde lant
 Terstont het eerste hof bedorven .
 De roozegeur der honighkorven ,
 De versche room der dertele geit ,
 Die in de beste kruiden weit ,
 De muskadel , die d' ouders zaegen
 Twee mans op eenen hantboom draegen ,
 De hartverquickende granaet ,
 De boom , die puick van dadels laedt ,
 De vygh , als vuisfen uitgedegen ,
 De vette olyf , al 't veldt vol zegen ,
 Verzelt met dat gezegent zwaert ,
 Zijn oirzaeck , dat de spruit veraert
 Van Godt , haer stam , te milt in 't geven .
 Men valt aen 't woën , van 't wederstreven .
 Men houdt met alle maght den staf ,
 Dien d'eigenaer met recht vergaf .

Toeſang.

Een ſchip op zant verſtreckt een baecken .
 De Voorzaet leert den Nazaet waecken ,
 Die let op roer , en ſtar , en peil ,
 En houdt geſtadigh oog in 't zeil ,
 Om recht de haven in te vaeren :
 Terwijl d'alziende ooghappels ſtaeren
 Op 't hooft, gekroont met diamant ,
 't Welck in Godts hart de kroone ſpant ;
 En , in 't paleis van louter marmer
 En cedren, klaeght dat zijn beſchermer ,
 De bontkift , met onzekren voet
 Zich aen een hut vernoegen moet :
 Doch Godt beloofte zijn oir te wecken ;
 Dat zal de Cherubinnen decken
 Met bogen hemelhoogh gebouwt ,
 En overkleet met klinckklaer goudt .
 Daer zal hem Aron wieroock branden ,
 En zien de heilige offerhanden ,
 (Zijn aenzicht naer de zon gekeert)
 Van hemelfch vier tot afch verteert .

H E T V I E R D E B E D R Y F .

Rey van Prieſteren . Riſpe . Michol .

MEvrouwen , die , voor 't hof , met jammerlijck misbaer ,
 Geſcheurde kleederen , en uitgedrooken hair ,
 Gezeten , kermt om 't lot uw zoons te beurt gevallen ;
 Ick wenschte kon 't geſchiên , dat yemant van ons allen ,
 Naer tijts gelegenheit , dees bittere ontſteltenis ,
 En rouw , die zekerlijck niet onnatuurlijck is ,
 Zoo maetighde , dat hier d'ellende ſtant moght houden ,
 En wyder ongeval het Rijck wert quytgeſchouden .

36
 Doch troosten valt hem licht, die liever raet dan geldt,
 Noch levend voelt, hoe 't hart der moedren zy gestelt;
 Het welck geen scherper vlim van weedom kan doorsnijden,
 Dan 't geen zy in haer vrucht, en bloet, en afkomst lijden.
 Dit lijden wort getergh, indien men 't plotsling stuit,
 En schreien stilt de pijn; dies schrey uw' krop vry uit,
 Indien ghy schreien kunt. laet vry de traenen zypen,
 Eer 't hart verdrenck. maect los dees banden, die u nypen,
 En geeft den lijckrouw nu den vryen toom. ach ach!
 Wy klaegen neffens u, zoo klaegen helpen magh.

Ris. Is dit dan al de troost, dien wy van u verwerven?

Rey. Wy wenschten, moght het zijn, voor uwe zoons te sterven.

Ris. Zo spreeckt ghy, en drijft zelfs met maght het wraeckrecht
 voort. (zijn woort.

Rey. Wat eischt ghy? *Ris.* Straft den Vorst, en maent hem om

Rey. De Vorst heeft noit zijn woort veel min zijn' eedt gebroken.

Mic. Wat heeft noch strax zijn mont dan tegens ons gesproken,
 En op een nieuw belooft van zijn' gezworen eedt?

O Vader, o mijn Broërs. ick klaegh uw graf mijn leet.

Och was 'er rust voor ons, gelijk voor u, geschapen.

Rey. Weck Vaders geeft niet op. laet vry uw Broëders slaepen.

Uw goedertieren heer heeft zijn gena betoont,

Van twee Mephiboseths den jongste 't lijf verschoont,

Oock Micha zijnen zoon; en in hun beider leven

Dien hoogen eedt gebergh. getrooft u d'andre zeven.

Mic. Wee my verstoote vrouw, is dat zijn rechte hant,

Die hy my noch terstont gaf tot een zeker pant

Van 't koninglijcke woort? o reuckeloos betrouwen!

Ris. Och deist de zon noch niet? hoe kanze dit aenschouwen?

Mic. Och heb ick my gehoet voor dezen harden slag?

Rey. Die komt van Godt. de Vorst houdt al wat hy vermagh,

En ziet geen' andren raet om Gabaon te stillen.

Ris. Och zal men zoo verwoet die bloem der mannen spillen?

Rey. Niet spillen, maer besteën ten oorbaer van het Rijck,

Tot slechting van 't geschil, en 't wrockende ongelijck.

Mic. De Neefs om grootvaërs schult mis handlen ongenadigh?
Rey. De Neefs aen 't zelve stuck me schuldigh, en hantdaedigh.
 De vader gaf den last: de zoonen voerden 't uit.
 Getrooft u toch in Godts rechtvaerdighste besluit.
 Gedenckt, hoe heerlijk 't zy, dat zy den ganschen lande
 Verstrecken tot een' zoen, en heilige offerhande,
 En zoo veel duizenden, op d'oevers van de doot,
 Beschutten met hun' hals, voor 't zwaert van hongers noodt.
 Zy moften toch vergaen in 't algemeen bederven.
 Nu zullenze, tot heil des volx, als helden sterven,
 En 't hongrigh Kanaän gedyen tot een spijs.
 Wy sterven altemael; het scheelt slechts in de wijs.
 Wie heen sterft, naer 't beloop, wort zonder naem begraeven.
 Men drijft, behouden of met schipbreuck, in dees haven,
 Daer 't al te zaemen vloeit. de tijt loopt snel en kort.
 De bloem moet af; 't zy die gemacit werde, of verdort
 Na eene poos van zelf. 't gaet al der oudren gangen.
 Indien 't niet schorte aen brein, men zou naer 't end verlangen,
 Om liefft by tijts 't ontgaen al 's weerelts moeilijckheên.
 Geen steenrots wort in zee van baeren meer bestreên,
 Als lijf, en ziel, aen een, voor luttel tijts, verbonden.
 Wie hier op staeten bouwt, die bouwt op weecke gronden,
 En zackende, eer 't gevaert ten halve raeckt om hoogh.
 Hoe hooger opgehaelt, hoe meer in 't nydigh oogh,
 Hoe min van wintvang vry. wie 't jaerboeck van het leven
 Des Koningks op wil slaen, dat zal hem reden geven,
 En 't zekerste bescheit. De Vorst quam tot zijn wit
 (Godts werck) met moeite, en houdt zich naulix in 't bezit.
 Wat in en uitheemsch ley niet toe, om hem te hinderen?
 Wat rampen moft hy niet beleven aen zijn kinderen,
 Stofferende een tooneel? en wat beleeft hy nu?
 Of waent ghy wel, dat hem dit lichter valt dan u?
 Neen zekerlijck, dat blijktt noch niet aen 't minste teecken.
 Noch meer, het tegendeel is klaer genoegh gebleecken.

DE GEBROEDERS.

'k Heb zijn verbaeftheit en verlegenheit gefpoort,
 De tranen zelfs gezien, de droeve ftem gehoort.
 Dees ftorrem waeit te fterck: hem helpt geen tegenftreven.
 Zijns ondax wort hy dus aen laeger wal gedreven:
 Dies bidden wy, omhelst dit lijden met gedult,
 En geeft dien vromen heer, 't godvruchtigh hooft, geen fchult,
 Wiens deugt veel zwaerder weegt dan 't gout vā 'fwerelts kroo-
Ris. Een deugt, barmhertigheit verciert der vorften troonen, (nē
 En fcepters meer dan goudt, ja maeckt het hooft van 't Rijck,
 Terwyl het fterflijk is, een Godheid zelf gelijk.
 Een Vorft magh met zijn kroon vol diamanten praelen,
 En glinfren in de zon; maer alle zichtbre ftraelen
 Verdooven, by den glans der koningkljcke deught,
 Barmhertigheit, die 't al gelijk de zon verheught.
 Indien ghy moedt had dit den Koningk in te fcherpen,
 Hy zou zoo veel gebeên noch klaghten niet verwerpen,
 Maer wercken op de ftof, die nu voorhanden is,
 En reet, en rijp, flechts wacht, om een gelijckenis,
 Die naer yet hemelfch zweemt, van hooger hant t'ontfangen.
 Hy zalft dees flaeven wel met dooden, en met vangen,
 Maer quetft zijn bedgenoot, en edelfte vriendin,
 Al 't aengehuwde bloet, ja 't gantsche Benjamin,
 Terwijl hy Juda ftreelt. Het volck, dat hy verdadight
 Voor dierte, zoo men 't noemt, zal nauwelix verzadight
 Met andere oogen 't ftuck van achter eens bezien;
 En zoo 't op hollen raeckt, al lagh hy op de knien,
 En badt al fcepterloos, en met gevouwe handen,
 Dat zou zijn nieuw gebiet niet bergen voor het ftranden,
 In 't onweer der gemeente, ontftelt om 't gruwlijck ftuck,
 Dat dus een Heidensfch fchuim het wettigh zaet verdruck,
 Ia aller ftammen Recht, in 't fterven onzer zoonen.
 Wat reden kan dit ftuck verbloemen of verfchoonen,
 Zoo 't volck dit komt te zien door eenen andren bril?
 Gaet paeit het dan hier meê: 't was Amors wraeck, Godts wil:
 Dies

Dies let , eer ghy verzeilt in zorgelijcker baeren ,
 Waer meê men minst misdoet , met dooden , of met spaeren .

Rey. Een matelooze druck zeer avrechts redeneert ,
 En met haer onklaer oogh geen zaecken recht waerdeert .
 De spinnekop zuight gift , de bie heur honighraten
 Uit eene zelve bloem . Betoont u toch gelaeten ,
 Nu menschelijck vernuft Godts vonnis , ree gevelt ,
 Niet krachtloos maecken kan . al deê men hun gewelt ,
 Dat verre zy , noch waer 't voorzichtigheit te wijcken ,
 En leeren 't zeil by tijts , voor zulck een onweêr , strijcken .

Ris. Helaes ! zy pleit vergeefs , die voor een doove pleit .
 Zoo bidde ick noch , om uwe en s' Helds godvruchtigheit ,
 En mijnen onderdom ; gaet heen uit mededoogen ,
 Nadien de priesters veel by koningen vermogen ,
 Gaet perst hem , zoo ghy kunt , noch 't onzen voordeele af ,
 Genade , of uitsstel , of vermindering van straf .
 Zoo moet uw 'wieroockvat veel aengener branden .
 Zoo zegen Godt het lant door uw geheve handen .
 Zoo strecke uw over ons medoogende gemoedt
 Een betere offerhande , als koe , of kalverbloet .

Rey. Wy gaen zoo daetelijck verwerven wat wy kunnen .

Mic. Hy zal , zy gaen vergeefs , hun geen gehoor vergunnen .
 Helaes , wat gaet ons aen ? wat hoor ick voor dees poort ?
 Och stortenwe een gebedt . zy vaeren er meê voort .

O bron der hemelsche genade ,
 Sla uw genadige oogen neêr
 Op weeuwen , zonder hoofd , en heer ,
 Gedompelt in den rouwgewade ;
 Om zeven kinderen begaen ,
 Die al om 's vaders misdaet lyden ,
 In deze onvruchtbre en dorre tyden .
 Och help , verwoede wolven slaen
 De klaeuwen aen d' onnoosle schapen ,
 En dreigen hun met muil , en tant .

De herder biet geen wederstant .
 Dees grimmige Heviten gaepen ,
 En snicken naer onschuldigh bloet :
 En wy ter doot bedruckte moeders ,
 Ontbloot van helpers , en behoeders ,
 U vallen met gebeên te voet .
 Verlos het lant van hongers plaegen .
 Verlos hen , die in droeven schijn ,
 Alree ter doot verwezen zijn ;
 Of sterck ons , om dit kruis te draegen .
 Verlicht dit al te lastigh pack .
 Dit valt te zwaer , of wy te zwack .

Ris. Zy komen , dochters , komt , en vat my onder d'armen .
 Komt recht dit oude wijf , gemat van vruchtloos karmen ,
 Een luttel overendt , ick hoor van veer 't gerucht .
 Ick hygh naer mijnen aêm , en schep een bange lucht ,
 Het veurspooock van hun doot . och dochters , och zy komen .
Mic. Waer laet ick mijn verdriet ? hoe kan ick my betoomen ?
 Hen ziende tam en mack in zulcker voglen klem .
 Ick hoor het rammelen der keten , en hun stem ,

Gabaonnens . Gebroeders . Michol . Ripse .

VOort , voort . dit vonnis lijst geen sammelen , noch marren .
 De doot byt fel genoegh , men hoeft ze niet te sarren
 Met uitstel , uur op uur . voort , voort . wy gaen u voor .
 Wel wat gebalck komt hier ? men geef haer geen gehoor .
Geb. Ghy Amoreen , daer is noch tijt om u te wreecken .
 Wy willen , voor het lest , noch eens ons moeders spreecken .
Gab. Voort , voort . de tijt verloopt . dit willen komt te spa .
 Al quam de Koningk zelf , hier is geen lijfsgena .
Geb. Wy achten ons te vroom van slaeven 't lijf t'ontfangen .
 Wy zijn er t' eerlick toe . *Gab.* Zoo zult ghy eerlijck hangen .
Geb. Ja eerelijck voor ons , maer schandelijck voor u .
Gab. Wat zeit dit bastertbloet ? hoe zal 't hier lucken ? nu

Gaet

Gaet voort . wy keeren ons aen geen gejanck van wyven .

Wy weten raet , om u die traegheit uit te dryven .

Zoo mannen , touwt'er op , die moedtwil moet'er uit .

De bolpees maeck hen vlugh . men touw hun vry de huid .

Mic. Is 't moederlijck , dat wy hen noch niet aen en randen ?

Gab. Ghy moeders van dit aes , ziet toe , dat ghy geen handen

Aen 't heilige gerecht en Godts bedienaers schent ,

Noch 't vonnis meer verzwaert door eenigh dreigement .

Wat dreight ghy met de vuift ? wat ziet ghy om naer steenen ?

Dit dreigen schut geen straf . *Ris.* Och laet ons slechts beweenen

Der kindren ongeval . hoe steeckt ghy zoo vol nijts ?

Och gunt , och gunt den rouw der moedren zoo veel tijts .

Verzacht met zoo veel troofts heur smart geleên in 't baeren .

Om deze rimpelen , om deze grijze hairen ,

Dit mergeloos gebeente , en al wat helpen kan .

Hoe brult ghy zoo verwoet ? *Gab.* Hoe brulde die tyran ,

Dien , laeuw en vuil van 't bloet der omgebroghte slaeven ,

Ghy in uw schoot ontvingt ? hy heeft dien kuil gegraeven ,

Waer in zijn eigen zoons nu storten over 't hooft .

Mic. Och heeft de tijd noch niet dat smeulend vier gedooft .

Gedooght , dat wy dien brant met onze hartaer blussen .

De moeder ly voor 't kint , wy zullen 't wraeckrecht kussen .

Gab. Geen moeder lijst voor 't kint . Waer is men zulx gewoon ?

Ris. En lijst om Grootvaers wil nakomeling , en zoon ?

Gab. Zy lyden min om hem als hunne schelmeryen .

Mic. Een ander wette 't mes . *Gab.* Zy proefden hoe 't kon snyen .

Ris. 't Was reuckeloosheit eer dan boosheit in hun jeught .

Gab. Verbloem het , zoo ghy wilt , het was een booze deught .

Mic. 't Was vaders dolligheit , waer van hy was bezeten .

Gab. Zoo temt men best zijn zoons by tijts met deze keten .

Ris. Hy viel door dolligheit in zijn bebloede zwaert .

Gab. Waerom heeft 't naeste bloet den dollen niet bewaert ?

Mic. Indien een stier u stiet , wie zou die smart betaelen ?

Gab. Men zou het op den stier en eigenaer verhaelen .

- 42
- Ris.* Wat eifchtghe , op dat die fcha geboet werd zeventvout ?
Gab. Men weegt , neen neen , men weeght geen bloet op tegens
Mic. De wraeck blies 't leven noit in doodē lang begravē. (goudt .
Gab. De wraeck betoomt dē ftoute , en leert hem zachter draven .
Ris. 't Gebeent der ouden is menigh jaer vergaen .
Gab. Vergaen ? my dunckt ick zie hun geeften om ons ftaen .
Mic. Wie noch voor dooden fchrickt moet levendigen fpaeren .
Gab. Geen levenden , om wien de geeften blyven waeren .
Ris. 't Is ydle en enkle wraeck , die zulcke droomen dicht .
Gab. 't Magh wezen wat het wil , wanneer 't ons hart verlicht .
Mic. Verlicht men het gemoedt met helden te vernielen .
Gab. Zegh fchelmen , dick verdaeght van onzer ouden zielen .
Ris. De rekening van wraeck ftaet nimmermeer gelijk .
Gab. Z'is effen , als dees peft gevaeght zy uit het rijck . (gen .
Mib. Bereit ghy slechts geen plaets voor tienmael flimmer plaec-
Gab. Het ga , zoo 't kan , zoo 't moet : wy zullen 't u niet klaegen .
Ris. Men fchelde om benjamin hun deze halsftraf quijt .
Gab. Om alle ftoffen niet . dees ftraf koomt op haer tijt .
Mic. Wat bitterheden heeft die ftaf niet moeten fmaecken ?
Gab. Kon dan die bitterheit hem niet wat zoeter maecken ?
Ris. 't Is menfchelijck , indien men fnevelt dus of zoo .
Gab. 't Is Godlijck , zoo men 't boet , al boet men 't byfter noo .
Mic. Wat kan uw' kindren zelfs miffchien noch overkomen ?
Gab. Zoo moet men hen by tijts met zulk een voorbeeld toomen ,
Ris. Dat werckt wel averechts . het ftraffen terghet het quaet .
Gab. 't Leert omzien , niets beftaen , 't en zy met rypen raet .
Mic. Neemt d' overtreders wegh , het fal aen menffen fchorten .
Gab. Neemt wech de ftraf , het lant zal met zijn muuren fforten .
Ris. Hebt mededoogen met een trooftelooze weeuw .
Gab. Van dien tyran , die loegh om 't Gabaonfch gefchreeuw ?
Mic. Erbarmt u over dees van elck verfmaede vrouwe .
Gab. Een dochter des tyrans , vermaeckt met onzen rouwe ?
Ris. Verfchoont de kinders toch hun moedren te geval .
Gab. Onze eige moeders eerft : dit raecht ons boven al ,

Geb. Nu Moeders, luistert toch naer onse leste rede .

Ris. O bey mijn zoons! *Mic.* Mijn vijf. *Geb.* Wy biddē eene bede.
Is 't mogelijck, ontzeght dees jongste bede niet,
En gunt ons noch dien troost. *Ris.* Ja bid niet maer gebiet,
Indien uw eisch bestaet in 't moederlijck vermogen .

Geb. Bedaert dan eene poos : bedaert, en wischte uw oogen .

De Moeders zien, waer toe het nu gekomen is
Met d'afkomst van 't weleer verheven huis van Kis,
Het welck des morgens rees met zulcke schoone straelen,
Als 't voor zijn middagh weêr quam schandelijck te daelen .
't Ging Grootvaêr eerst voorwindt . hy meesterde 't geluck .
't Ontzet van Jabes was zijn eerste heldenstuck,
En intre van het Rijk, zijn vroomheit opgedraegen,
Te Gilgal van al 't volck, na Nahas nederlaegen .
Hy trat de koningen van Zobal op den neck,
Oock Edom, Ammons maght, het heir van Amaleck,
En Moab; en 't geweld der trotse Philistynen .
De zon quam, dagh op dagh, in Vaders zege schynen;
Tot datze, voor zijn troon, ter aerde leggen zagh
Al wat op Isrel roem en roof te haelen plagh .
Zoo ras als Samuël den Herder had gegoten
Den balssem over 't hooft, dat voor zich vont ontsloten
De poorten van ons hof; vervloeide Sauls eer,
En vorige geluck allengskens, min noch meer
Gelijck een beeck, die van een' laegen heuvel steigert,
Verdrooght, zoo ras de lucht het aertrijck regen weigert .
Een damp help's Koningks brein aen 't woên, en uit zijn stel,
Zoo dat men 't sineecken most met 's herders snaerespel .
Indien de wapens yet, dat loflijk klonck, bedreven,
't Wert al de dapperheit des herders toegeschreven .
Al 't volck begon terstont naer David om te zien .
't Was : Saul sloegh'er een, maer David sloegh'er tien .
Ghy zelf ontzaeght u niet dien ouden heer te tergen,
Met 's ballings leven, tot ons harteleet, te bergen .

44
 De stapel van zijn ramp wert met zijn hant voltoit ,
 Toen hy 't gebergh met doon en wapens zag bestroit .
 De schoonzoon wert daer op voor koninck uitgeroepen
 Van Juda , Ifbofeth van Abner , en zijn troepen :
 Dees zwaeide te vergeefs den zegenloozen staf ,
 Want Davids maght nam toe , en Sauls afkomst af .
 Wy vonden ons alom geslagen , of verraeden .
 Wat wil men , uwen druck opwroetende , u beladen .
 Wy raecten van den stoel . de herder steegh'er op .
 Een yeder badt hem aen , en gaf ons huis de schop .
 Wy , yegelijck ten spot , dus uit den troon gebeten ,
 Die schier een halleve eeuw van d' onzen wert bezeten ,
 Verlaten vrolijck 't licht ; om langer niet versmaet
 Te duicken , onder hem , wiens starre boven staet ;
 En die ons nimmer deel aen Vaders erf zou gunnen ,
 Om niet door 's anders eer zijn eere te verdunnen .
 Oock staet een edel hart , gedreven uit het spoor
 Van 's werelts heerschappy , de doot veel schooner voor
 Dan 't leven , zonder hoop van ymmer te regeeren ,
 En eenen schiltknaep dus zijn huis te zien braveeren .
 Dies bidden wy , magh 't zijn , en is uw gunst zoo groot ,
 Verbidt u zoonen niet , noch quelt u in hun doot .

Mic. Och waertghe in 't harrenas als helden omgekomen ,
 Daer grootvaer 't leven liet , en sneuvelde op uwe oomen ,
 't VVaer eerelijck en met een lijckklaght doorgegaen .
 Mijn druck , aen 't sluimeren geraeckt , vangt weder aen ,
 En schiet als uit den droom , ontstelder dan te voren ,
 Om dees vervloecte doot en straf , uw hoofd beschoren .

Ris. Mijn kinders , heb ick u tot zulck een' smaet gebaert ,
 En zoo zorghvuldighlijck gekoestert , en bewaert
 Tot d' allerhartste straf , die yemants hoofd kan treffen ?
 Ick stort , ick stort . out wijf , wie zal u weder heffen ?
 VWie stutten met zijn hant ? ick zwijm . ick sterf van rouw .
 Ick ben een levend lijck . waer leeft bedruckter vrouw ?

Gab. Zy tergen ons gedult met al dit ydel treuren.

Mic. Ghy zult een moeder eer van haere kindren scheuren,
Dan scheiden. 't veil omhelst den ollem niet zoo hecht,
Als zy zich om hun hals en armen windt, en vlecht.

Ris. Mijn zoonen, 'k laet my niet van uwen boezem rucken.
Zoo zal ick mont aen mont, en borst aen boezem drucken.

Gab. Ghy worstelt te vergeefs, o weereeloos geslacht!
Wijckt af, uw hof heeft uit. hier komt een stercker maght:
Dies duickt voor haer van zelfs, eer zy u strax leer duicken.

Geb. Ghy moogt d' ontfange maght gebruiken, niet misbruicken,
En tegens vrouwen minst, noch minder tegens haer,
Die u wel eer geboôn. *Gab.* Vvat vordert dit misbaer?

Mic. Och zuster Merob, zie, hoe handelt men uw kinderen.

Ris. Och koning Saul, help my dit geweld verhinderen.

Geb. Nu moeders, weest getroost, en zet uw hart wat neêr.
Nu kust ons noch voor 't lef, noch eens, en dan niet meer.
Verreuckeloost u niet vergeefs. Laet Cham betyen,
En gunt de wraeck haer wil. hier baet geen tegenstryen.
Dit onweer sleept ons wech, dies staect uw droef geklagh.
Geen ancker hecht zoo vast dat tegenhouden magh.

Mic. O mijn verweze zoonen,
Zijn dit de goude kroonen
En scepters, aen uw hooft
En rechte hant beloof?
Zijn dit d' yvoire trappen,
Om op den troon te stappen,
En wyt en zyd ontzien
De stammen te gebiën?
Heeft my mijn hoop bedrogen?
En zijt ghy op getogen
In mijnen zachten schoot
Tot zulck een harde doot?
En moet och moet ick lijden,
Dat slaeven zich verblyden.

46
DE GEBROEDERS.

In hunner heeren leet ?

Hoe valt u 't lot zoo wreet ?

Ris. Och och ! dit 's balssem in myn wonden .

Ick heb myn Saul weêr gevonden ,

En Abner . 'k zie met vreught althans

Hier voor my staen mijn beide mans .

Daer staen die helden voor mijn ooggen .

Ick heb , ick hou hen , 'k hou hen vast .

Nu vrees ick langer leet , noch last ,

Noch zwaerden , noch gespanne bogen .

Mijn eerste en leste bruidegom ,

Ick kus , ick heet u wellekom .

Waer waert ghy toch zoo lang gebleven ?

Hoe liet ghy my zoo lang alleen ?

Ick zat en treurde op dezen steen ,

En schiep niet langer lust in 't leven .

Och blijft my nu getrouwer by ,

In deze dicke duisternissen .

Ick mach de zon maer u niet missen .

Of is dit spooock , of raezerny ?

Gab. Ja wel is 't raezerny . men ley haer strax naer binnen'.

Zy raest van rouw : ghy ziet het gaet haer aen de zinnen .

Voort voort , de dagh verloopt : al lang genoegh geschreit .

Geb. Nu moeders , weest getroost tot in der eeuwigheit .

Rey van Priesteren .

Zang .

WAt was dat een vervloecte dagh ,
Toen , midden onder vier en tachtigh ,
Ahimelech doorsteecken lagh .
Die dagh is Levi noch indachtigh ,
Toen dat aertspriesterlijcke licht ,
Met zesmael veertien bleecke straelen

Gedood-

Gedoodverft om zijn aengezicht ,
 In eene zee van bloet ging daelen ,
 Van bloet , 't welck uit hun boezems liep ;
 En , verwende het sneeuw wit linnen ,
 Vast wraeck , als 't bloet van Abel , riep
 Tot Godt , en alle Seraphinnen .
 O bloet , wat hebt ghy Godt geklaeght ?
 'k Heb wetende niet quaets bedreven ,
 Alleen 't orakel raet gevraeght ,
 Den heldt geweer en spijs gegeven .
 'k Heb Sauls fcepter noit misdaen ;
 En ziet Godt koel dien gruwel aen ?

Tegenzang .

Het bleef niet by dit bloedigh badt ,
 Die dolle kon zich niet verzaeden ,
 Hy moft in Nobe , Aärons ftadt ,
 Tot d'enklen toe in bloet gaen waeden .
 Daer wert noch arm noch rijk gefpaert ,
 Noch man noch vrouw , noch zuigelingen ,
 Noch maeghden ; toen dat droncken zwaert ,
 Gevolght van zoo veel bloote klingen ,
 Het al vernielde , oock 't ftomme vee ,
 Ja zelf de ftadt , die d'eere ftutte
 Des hemels , als een kint van vreë ,
 Haer school , oock d'Ephod , en Godts hutte ,
 Wat heiligh en onheiligh was ,
 Moft voort , in 't algemeen verdelgen .
 De moort floegh voort , deur dezen plas ,
 En trof (zy moften 't meê verzwelgen)
 Ons Gabaonnens op den kop :
 Dees droncken meê van 't zelve fop .

Toezang.

Eerwaertste Vader, Abjathar,
 Ter goeder uur zijt ghy 't ontdoken,
 Gelijck een ondergaende star,
 Om ryzende, eens te zien gewroken
 Rechtvaerdigh, buiten uwe schult,
 Uw Vaders onrecht, en uw magen.
 Toen waren 't tyden van gedult:
 Maer sedert druppelden Godts plaegen
 Op 't moorthof van dien schelmfchen Vorst,
 En alle zijn nakomelingen,
 Van 't priesterlijke bloet bemorft.
 Aldus verkeert de beurt der dingen.
 Godts tulbant lydt noch schimp, noch hoon.
 Wie Godt ontwydt, ontwydt zijn kroon.

HET VYFDE BEDRYF.

Levyten. David.

Dav. **Z**oo moet het allen gaen, die Davids sceptor haeten.
 In welck een schijn hebt ghy d'ellendigen gelaeten?
 Hoe koelde Gabaon zijn wreacklust met dit bloet?

Lev. Zy stapten onversaeght de wisse doot te moet,
 Ter poorte uit, door een straet van menschen dichtgedrongen,
 Een mengsel van Hebreen, en allerhande tongen,
 En, al den wegh in 't lang, bewonden met een ring
 En drommel volx, 't welck voor, ter zyde, en achter ging.
 De Gabaonners, die, van helige wraeck bezeten,
 De zeven halzen, hecht gesloten aen een keten,
 Vast sleepten, toonden hun het wraeckautaer van veer,
 Uit woefte dartelheit, en woedden min noch meer
 Als 't boschzwijs, tegens moede en afgejaeghde honden;
 Wanneer 't schuimbeckende, om het smarten van zijn wonden,
 Ten

Ten einde van gedult, kranckzinnigh gildt en balckt,
 Een muil vol kiezen en twee blicken openspalckt,
 En zijn vervolgers vat; die, uit den aem geloopen,
 Hun heete zwynejaght nu met den hals bekoopen.
 Wy hebben nu, riep d'een, gelicht het wolvenest,
 Het leger root van moort, en deze lamrepest,
 Die toeley met den tant op byten, ryten, stroopen;
 't Gebroet van 't welck niet goets voor herders stont te hopen,
 Zoo vet een' buit, als oit een jaeger opdoen kon.
 Hoe willenze te pronck, gebraden in de zon,
 De luiPERTS noon te gast, en arenden, en kraeien,
 En hen met spieren, mergh, en brein, en oogen pacien?
 Een ander riep: hoe past die keten, om den hals
 Van 't koninglijck geslacht? maer dit metael is valsch,
 Of slechter als het goudt, dat Saul plagh te kroonen.
 Hoe wort de vader nu verheerlijckt in zijn zoonen?
 Een ander: vaert niet voort. ziet toe, en wacht u, dat
 Ghy met doorluchtigh bloet uw handen niet beklat,
 En u Mephiboseth flus opkoom al verbolgen,
 Die naer zijn' ezel toeft, om 't onrecht te vervolgen.
 Een ander: neen 't is best dit kostlijck bloet gespaert.
 Men maecke een' zack van 't lijf, en knoop het toe, zoo vaert
 De damp der staetzucht niet in 't brein, gelijk voorhenen.
 Hoe weeligh treenze nu op huppelende beenen?
 Dus endlijck af en opgestegen met veel spots,
 Geschopt, gesleurt, vervloect, genaeckenze de rots,
 Waer op de ziel, door storm vervallen, dreight te stranden.
 Het hangen van 't geberght met allerleie standen
 Van menschen, zoo wel out als jongk, en arm en rijck,
 Behangen, en gepropt, een' schouwburgh was gelijk,
 Recht over Gabaä, daer d'eerste der drie bergen
 (Wier platte kruinen elck de lucht en hooghte tergen)
 Allengskens afloopt aen de grens van Ephraim,
 Die van den stroom naer zee zoo slangwijs kruipt, en slim,

En hier dees heirbaen kruift, die, als een lijn gefchoren,
 Schiet van Jerufalem récht toe op Sichems toren.
 Hier valt de reis en toght van overal voorby.
 De ftaecken ftonden reet, en zeven op een ry.
 Godts wraeck glom Gabaon en Levi uit zijne oogen.
 De Benjaminer hiel zich ftíl, en ingetogen,
 Ontveinzende met kracht den rouw, die 't hart beving;
 Vermits zijn Zevenftar zoo druckigh onderging,
 Voor d'aengebete zón van Juda, hoogh aen 't ryzen.
 Het was 'er drock te doen met roepen, wencken, wyzen.
 De Broeders ftelden zich met 't aenzicht herwaert aen.
 Armoni zaggh men daer getrooft in 't midden ftaen,
 En wencken met der hant, om tegens 't volck te fpreecken.
 De hoofden werden ftrax met ftílte als overftreecken:
 De monden zwegen kort. 't gerucht had uitgeraest:
 Gelijk, wanneer de windt met ftijve kaecken blaest
 By buien in 't gewas, de wufte korenairen
 Na 'et ruiffchen eene poos geraecken te bedaeren.

Da. Wat fprack die braeve heldt? wat laggh hem toch op 't hart?

Mijn geeft bezwijckt ick ben beladen met zijn fmart.

Lev. Aenschouwers, fprack hy, nu dit lot ons fchijnt befchoren,

Wy nemen 't willigh aen, als fterfelijck geboren.

Zoo dit u uit den muil van dieren hongers noodt

Kan rucken; offert ons, en leeft door Sauls doot:

Maer leert u midlerwyl aen niemants lot vergaepen.

Ghy ziet wien vader eer verlostte van de fchapen,

En ophief uit het ftof en voetzant, als een' zoon,

Zoo hoogh; en die nu trots gezegent met zijn kroon,

En 't maghtige bezit van dertigh koningkrijcken,

Schoon 't wettige geflaght de vlagh voor hem ging ftrijcken,

Dien helfchen wrok van Cham in flaep wil wiegen, met

Den voet op 't overschot van vaders kift gezet;

Al is 't geen noodt, dat wy, och wemelende wormen

Van 't lang verrotte lijck, hem uit den zetel stormen.

Maer d'opperste, wien alle ons rampen zijn bewuft,
 Zy wreecker, en vergun zyne afkomst vre, noch rust.
 Dat zich de broeder met des broeders bloet verzade,
 En Abjathar vervalte in 's nazaets ongenade.
 Dat Levi en de kracht der stammen het gebit
 Verwerpe, eer 's Herders staf bereick het derde lidt;
 En, onder eenen vorst, den vorst van Juda dage
 Te velde, daer het roockt van moort, en nederlage;
 In 't bloedigh worstelen van Rijcken tegens een,
 Van heirkraft tegens heir, van steden tegens steên,
 Altaeren tegens koor, en tempel, en altaeren,
 En Aron met den staf in Arons schilt gevaeren.
 Dat 's Herders eigen krooft, of t grootste deel hier na,
 Geweldigh aengerant, om hals raecke, of verga
 En quyne in vangenis, en vreemde slavernye;
 En Isai affterf van den staf en heerschappye.
 Dat zich d' Aertspiefter zette in 's Rechters hoogen troon,
 Oock zelf met Iessés kroon Aärons tulbant kroon,
 Ja blindling wroet naer roeft van rijckdommen en gaven,
 Uit holle gierigheit, in 's Herders affche, en graven.
 Zoo dit ons waerende asch en geest noch niet vernoegh;
 Dat Juda scepterloos en Levi, wien dit wroegh,
 Voorvlughtigh, zonder kerck, en outer ommezwerve,
 En, onder 't Heidendom, verstroit en heiloos sterve;
 Op dat, al d'aerdboôm deur, geen zoo verschoven hoeck
 Te vinden zy, die niet getuigh van Sauls vloeck.

Dav. 'k Verdroegh dien last des vloex van Simeï geduldigh;
 'k Verdraegh dit oock van hun. Godt oordeelt my onschuldig,
 Die zijn gerecht voldoe. Des volx behoudenis,
 Waermeê, 't en zy met 't bergh, het omgekomen is,
 Beweeght my meer dan 't leet van zulcke lieve magen;
 Godt geef wat opspraeck oock mijn faem hierom zal dragen
 By den nakomeling. mijn glori valle in 't slijck.
 Ick schel hun 't schelden quyt, ten dienst van Godt en 't Rijck.

Wat zegen heeft my 't volck voor zulck een' vloeck gegeven ?
Lev. Het volck stack driemael op: Godt spaer den Koningk 't le-
 Godt demp d' erfvyanden, die naer zijn scepter staen. (ven.
 Toen grepen hen terstont onze outerknechten aen,
 En wringende om den hals de taeie en gladde koorden,
 Verboôn de keel de lucht, den mont die lasterwoorden.
 Zy storten op het gras, als zeven pylers neêr,
 Als hun de gront ontzackt. men trock de lijcken weêr
 Met touwen op, en hingze aen staecken, elck byzonder,
 De handen boven vast, en bey de voeten onder.
 Niet een van al, dien 't hoeft niet slap voor over'hing
 Op 't hart gelijk of hen de zachte slaep beving.
 Dat raecte menigh hart met avrechts medelyden:
 Terwijl een rouwkarros door al den drang quam ryden
 Den berregh op. elck weeck met groote eerbiedigheit.
 Men twyfelde eerst wie 't was, en twiste om klaer bescheit,
 Tot dat voor 't nieuw gerecht, de paerden staende bleven,
 En Risper hallef doot, en van dit lot gedreven,
 Met handen in het hair uit heuren wagen zeegh,
 En onder d'oxels voortgeleit, de staecken kreegh,
 En vatte 't heiloos hout, waer aen de zoons gebonden,
 Hun stomme moeder vast met spraeckelooze monden
 Noch antwoordden, zy zelve een marmerbeelt geleeck,
 Behalven alsze zweem, zoo dickwils 't hart bezweeck;
 En zonder datwe een traen langs 't aenschijn rollen zagen,
 Van 't zuchten aen 't gesteen, van stenen quam aen 't klaegen.
Dav. De jammerklaght verlicht den moederlijcken druck,
 Gevat door 't naer gezicht van 't deerlijk ongeluck
 Der zonen, op wier hoeft zy al haer hope bouwde.
 Hoe klaeghde d' arme weeuw, toen zy 't gerecht aenschoude ?
Lev. Helas ! wat zie ick hier met drooge wangen aen ?
 Kan dit een moeder zien, en op haer beenen staen ?
 Och kinders, kustghe my met neergeflage troni ?
 Zijt ghy 't, Mephiboseth ? zijt ghy 't, mijn troost, Armoni ?

Wien van dit lieve paer omhelze ick allereerst ?
 Zijt ghy dat edel krooft , waer door uw vader heerscht ,
 Gelyck zijn mont beloofde ? als hy my kuste , en streelde ;
 En , smeltende in mijn schoot , genoot volop van weelde ;
 Daer ick dit eertijds schoone en welgeschapen lijf
 (Doch nu een grijns , een best , een out verschoven wijf)
 Hem opdroegh met de roos , die opging voor zijn straelen ,
 Gewoon den morgendauw uit haere jeught te haelen .
 Heb ick u , waerde zoons , tot zulck een endt gebaert ,
 Op dat ghy een grijphoen , een tiger , wreet van aert ,
 Zoud vallen in den beck , en gruwelijcke kaecken ?
 Maer neen , ick wil om u mijn leger slaen , en waecken ,
 En , nacht en dagh , geen weer ontziende , op schiltwacht staen ,
 Noch rusten , eer men u ter aerde heb gedaen .
 Zoo klagend , raectze in 't endt van klagen aen het schreien ,
 En doet haer jofferen een zack op d'aerde spreien .
 Daer zetze zich , en huilt , en balckt , en houdt geen maet .
 Het licht valt haer te sterck , hoewel het onder gaet .
 Nu zal u Sauls afch noch wroetende atkomst hinderen .
 Hy heeft geprofeteert , maer niet van zijne kinderen .
Dav. Och Ajas dochter , hoe betoont ghy met der daet ,
 Dat geene moeder 't kint in 't uiterste verlaet ,
 Oock niet wanneer de ziel van 't lichaem zy gescheien .
 Daer komt Mephiboseth : my dunckt ick zie hem schreien
 Van blyschap ; overmits de geesten [door de smart
 Van dees gedreighde straf getrocken eerst in 't hart ,
 En daer besloten , en beklemt van alle zyden]
 Uit hun gevangenis geslaeckt van 't naeckend lyden ,
 Opvliegen naer het brein , en dryven naer beneên
 Door d' oogen de verdunde en zilte vochtigheên .
 O heftige ommezwaey van heftige gedachten
 In wederlevenden , die strax de doot verwachtten !

Mephiboseth. David.

Gezalfde Koningk, ick val met mijn zoontje neêr,
 Voor uwe knien, en kan uw weldaên nimmermeer
 Verdienen; nademael ghy my; nu nieuws herboren,
 Verloste van het lot, dit kint en my beschoren,
 Gelyck mijn ooms, en neefs, en al mijn grootvaêrs huis,
 Vermorselt voor uw troon tot pulver, en tot gruis.
 Ick zit aen 's Koningks disch, als andre dischgenooten.
 Ghy hebt my met genade en zegen overgoten,
 Uit liefde, die ghy draeght mijn vader Jonathan.
 Een weldaet schort 'er noch, indien 't geschieden kan,
 En wy, vergeef het ons, u wijder vergen dorven.
 Dit schuldigh zevental, vervloeckter doot gestorven,
 Blijft hangen, schoon de zon alree in 't water duickt.
 Het klaeght, dat Moses wet uit afgunst wordt misbruickt,
 't Gezegt lant besmet, en bidt om eene gave,
 Maght 't wezen, dat men hen, eer d'avont val, begraeve,
 Naer 't out gebruick. Ghy preeft weleer de burglary,
 En Jeught van Jabes door gezanten; om dat zy
 Mijn grootvaers dooden romp, waermeê de poorten praelden
 En vesten van Bethsan, by nacht, gewapent haelden;
 Met staci brandden, en met vasten en gesteen
 Den vader en drie zoons in 't woudt ter aerde deên.
 Ghy staet, vertrouwen wy, niet min als toen, in reden.
 Dees hebben strafs genoegh, hoewel met Recht, geleden.
 Zy hangen op de grens, heel Benjamin te spijt,
 In 't oogh van al, wat langs 't geberghte reift, en rydt;
 In 't oogh van Sauls hof, en stadt, op zijn geboorte
 Eer trots. zy riecken al ten neus in van dees poorte,
 Waer door de bestevaer al triomfeerend toogh,
 Tot roem zijns vaderlants. zy hangen in het oogh
 Der Cherubinnen zelfs, die hier de Bontkift decken,
 En draeien 't aenschijn, schuw van zulcke dootse vlecken.

Ghy hoort wel aen 't misbaer , hoe Rispe smeect en bidt ;
 Gelijck een stockbeelt zit , en mymert , daerze zit ;
 En zomtijts op schiet , op geruisch van klauw , en vlogel ;
 Op datze 't wildt by daegh , te nacht den naeren vogel
 Van 't stinckende aes verjaegh . Dat zitten valt te bang ,
 In zulck een eenzaamheit ; d' aenstaende nacht te lang ,
 Een out en kout geraemt , alreede heesch van kryten .
 Dat vasten , dat gekerm , dat waecken moet haer slyten ,
 't En zy men 't hart verquick . Beweeght u 's moeders trouw
 Tot haere vruchten niet ; zoo laet u 's Konings vrouw ,
 Een uitgeleefde weeuw , het hair om 't hoofd beweegen ,
 En 't lichaem , in wiens arm uw voorzaet heeft gelegen .
 Bezwalck toch niet in haer den glans der majesteit ,
 Die noch in d' oogen speelt , waer in d' aenminnigheit
 Des Konings , eer haer vel noch was geploeght vol voren ,
 Zich spiegelde , noit zat van kussen , en bekoren .
 Zoo zegen d' oppervorst van boven uwen staf .
 Zoo ruste uw afgeheerscht gebeente in 't eerlijck graf .
 Zoo roeme uw nazaet staegh op uw gedachtenisse ,
 Als 't nimmer Davids kroon aen wettige af komt misse .
Dav. Sta op , mijn Neef , sta op : al haest genoegh gezeit :
 't Is meer dan billijck , dat , na 's Rechts gestrengigheit ,
 Gena heur beurt bewaer . nu droogh en wisch uwe oogen .
 Wy gunnen u al 't geen Godt stelde in ons vermogen .
 Het waer nu rijt de zein te slaen in 't garstenvelt ,
 Maer 't ziet 'er veel te dor en mager toe gestelt .
 Zoo ras de wolcken 't lant bevochtighen met regen ,
 Tot teecken van Godts zoen , door 't zevental verkregen ,
 Zal ick dees lijcken strax doen slaecken van het hout ;
 En hen in 't graf van Kis , te Sela trots herbouwt ,
 Met uw grootvaderlijck en vaderlijck gebeente ,
 Van Jabes hier gevoert , met staci van gemeente
 En Grooten , koninglijck begraven , naer hun' staet .
 Nu volgh my na in 't hof : ick blijf uw toeverlaet .

100
D A N C K O F F E R

A E N

Den Magistraet van Amsterdam,

Na het spelen van de Gebroeders

In den

S C H O U B U R G H.



Egeerders van de goude toomen
Der stadt, gebout op bey de stroomen,
Gescheiden door den Dam en sluis;
O glori van ons out stadthuis,
Wat voelden hier de treurtooneelen
Al gunst van Goden, onder 't spelen,

Op 't luistren van den Magistraet;
Op d'aendacht van dien wijzen Raedt.
De Schouburgh, galmende op zijn vaerzen,
En trotser tredende in de laerzen,
Heeft nu al 't koningklijck geslacht
Met betren zwier ten val gebraght.
Volhardt ghy zoo in kunst te queecken;
Zoo hopen wy allengs te steecken
Het grijze Athenen naer de kroon:
En sneuvlen wy, noch staet het schoon
Te sneuvelen voor uwe voeten,
Waer voor vier winden knielen moeten.

(11)

D A V I D S L Y C K K L A G H T

Over

Saul en zijn zoonen.



E braefften, dien ghy hebt gedraegen,
O Ifrel, leggen nu verflaegen
Op uwe bergen. Wat gewelt
Of 't puick der mannen heb gevelt?

Verhaelt dit niet aen ons misgonners
Te Gath, noch melt toch d' Afskalonners
Op hunne straeten 't ongeval,
Door uw luidruchtigh lijckgefchal:
Om niet de maeghdelijcke reien
Des Philiftijns ten dans te leien:
Dat 's onbefnedens dochters niet
Gaen lachen over ons verdriet.

O Gilboa, dat dauw noch regen
Voortaeu uw hooge toppen zegen
Met loof en gras, noch d'acker draegh
Zijn tiende, die Godts hut behaegh:

Want op uw hooghte en ope velden
Ontzeegh de schilt, en 't hart de helden;
De schilt van Saul in den strijdt,
Als had hem Godt noit in gewijdt.

De boogh van Jonathan en 't fuedigh
Geweer van Saul quam noit ledigh
In 't hof, maer vuil van vyands bloet,
En 't vet der dappren, trots van moedt.

Die

L29170-P

[10]

Die Jonathan, die Saul minnelijck,
En beide schoon, en onverwinnelijck,
Terwylze leefden, kon de doot
Niet scheiden, in den jongften noot.

Geen arents vleugels waren sneller,
Geen kies noch klauw van leeuwen feller.
Och Abrams dochters schreit op 't lijck
Van Saul, flus noch Vorst van 't Rijck:

Die u met purperen gewaeden
Bekleede, en 't kleet met puickcieraeden
Gesteente en goudt te cieren plagh.
O onvergetelijcken slagh!

Hoe storten daer de vroomste koppen!
O Gilboa, op uwe toppen
Viel d' onvertsaeghste en stoutste man,
Die grootste krijghshelt Jonathan.

Och Jonathan, mijn zoet vertrouwen,
My zoeter dan de min der vrouwen,
Mijn broeder dus verongeluckt;
Nu voel ick, hoe uw doot my druckt.

Geen moeders hart had zoo verkoren
Het eenigh pant, uit haer geboren,
Als ick uw ziel. o heldenheir!
Hoe quaemt ghy om met uw geweir!

